

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**SPECIFICKÉ ASPEKTY VYUŽITÍ VYBRANÝCH
KRIMINALISTICKO TECHNICKÝCH METOD PŘI
IDENTIFIKACI OSOB A VĚCÍ ZE STRANY
MÍSTNĚ A VĚCNĚ PŘÍSLUŠNÉHO POLICEJNÍHO
ORGÁNU NA MÍSTĚ ČINU**

Autor práce: Milan Višňovský, DiS.

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: Mgr. Josef Kříha, PhD.

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2023

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, z. ú.
Žižkova tř. 6, 370 01 České Budějovice

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Milan Višňovský, DiS.

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Místo studia: Píbram

Název bakalářské práce: Specifické aspekty využití vybraných kriminalisticko-technických metod při identifikaci osob a věcí ze strany místně a věcně příslušného policejního orgánu na místě činu.

Název bakalářské práce v anglickém jazyce: Specific Aspects of the Use of Selected Technical Forensic Methods in the Identification of Persons and Objects by the Locally and Objectively Competent Police Authority at the Scene of the Crime.

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Bc. Josef Kříha, PhD.

Datum zadání bakalářské práce: listopad 2022

Hlavním cílem bakalářské práce je formou teoreticko-empirického širšího vhledu rámcově demonstrovat kriminalisticko taktické i technické postupy, odborné způsoby a mechanismy získávání informací na místě činu a spolupráci specializovaných pracovišť kriminalistických techniků a znalců.

Vedlejším cílem je formou užšího praxeologického monitoringu reflektovat možné zefektivňující opatření a organizační návrhy na úseku evidence kriminalistických stop, včetně originálního poukazu k významnosti faktického zkvalitnění a dokončení uceleného systému evidence kriminalistických stop.

Student: Milan Višňovský, DiS.	22.11.2022 datum	 podpis
Vedoucí práce: Mgr. Bc. Josef Kříha, PhD.	17.11.2022 datum	 podpis

Schvaluji zadání bakalářské práce:

Vedoucí katedry: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.	12.11.22 datum	 podpis
Prorektor pro studium a vnitřní záležitosti: doc. PhDr. Miroslav Sapík, Ph.D.	13.12.2022 datum	 podpis
Rektor: doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D.	9.1. 2023 datum	 podpis

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucí(ho) a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Mgr. Josefu Kříhovi, PhD., za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

VIŠŇOVSKÝ, M. *Specifické aspekty využití vybraných kriminalisticko-technických metod při identifikaci osob a věcí ze strany místně a věcně příslušného policejního orgánu na místě činu: bakalářská práce*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2023. 68 s. Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Josef Kříha PhD.

Klíčová slova: Evidence stop, identifikace osob a věcí, informační systémy, kriminalistická stopa, ohledání místa činu.

Věcná část bakalářské práce (dále jen „práce“) formou širšího analyticko-syntetizujícího postihu primárně demonstruje základní teoretická, teoreticko – praxeologická východiska vybraných kriminalisticko – technických metod, které místně a věcně příslušné policejní orgány využívají pro potřeby ohledání místa činu. V intenzích navazujících subkapitol „práce“ jsou dále širěji vymezeny jednotlivé druhy kriminalistických metod, které slouží k identifikaci osob a věcí na místě činu. V rozsahu navazujících subkapitol „práce“ jsou taktéž analyzovány jednotlivé postupy metod, doplněné o praxeologické zkušenosti příslušníků PČR (zejména techniků, operativy, vyšetřovatelů), kteří jsou zařazeni ve výjezdové skupině, dále znalců a příslušníků PČR zařazených na základních útvarech služby pořádkové policie. V užším postihu charakterizuje používané informační systémy, způsoby evidence informací získaných na místě činu. Dále je hodnocena funkčnost a vzájemná provázanost těchto informačních systémů policie. V rámci specificky vymezených subkapitol „práce“ jsou taktéž demonstrována možná zefektivňující opatření a organizační návrhy na úseku evidence kriminalistických stop, včetně poukazu k významnosti faktického zkvalitnění a dokončení uceleného systému evidence kriminalistických stop. V rámci empirických výstupů „práce“ je demonstrována a tématicky přílehlavá kazuistika případu, kde jsou primárně reflektována základní teoreticko-praxeologická východiska v tematické oblasti, ve které je popsán případ majetkové trestné činnosti, kdy za pomoci kriminalistických metod a postupů byl fakticky dopaden a odsouzen pachatel. Dílčí část empirické části „práce“ za pomoci řízených rozhovorů úžeji objasňuje praxeologicky orientované zvláštnosti součinnosti příslušníků PČR a strážníků obecní policie na místě činu.

ABSTRACT

VIŠŇOVSKÝ, M. *Specific Aspects of the Use of Selected Technical Forensic Methods in the Identification of Persons and Objects by the Locally and Objectively Competent Police Authority at the Scene of the Crime*. České Budějovice: The College of European and Regional Studies, 2023. 68 pp. Supervisor: Mgr. Josef Kříha, PhD.

Key words: Records of tracks, identification of persons and things, information systems, criminological trail, examination of the crime scene.

The substantive part of the bachelor's thesis (hereinafter referred to as the "thesis") in the form of an analytical-synthesizing description primarily demonstrates the basic theoretical, theoretical-praxeological starting points of criminalistic-technical methods that police authorities use for the needs of crime scene investigations. Thesis defines individual types of forensic methods that are used to identify persons and things at the crime scene. The thesis analyzes the individual procedures of the methods supplemented with the practical experience of intervention group members, experts (witness) and ordinary policemen from the locally and substantively relevant departments of the Police of the Czech Republic. Thesis briefly characterizes the information systems used, the methods of recording information obtained at the scene of the crime. Furthermore, the functionality and interconnectedness of these police information systems is evaluated. The work briefly reflects on possible streamlining action and organizational proposals in the field of criminal records keeping, including a reference to the importance of actual quality improvement and completion of a comprehensive system of criminal records keeping. The work includes empirical part of the work with case history, where the basic theoretical and praxeological starting points in the thematic area are primarily reflected. With the help of forensic methods and procedures, the perpetrator was caught and convicted. In the last empirical part, it is pointed out the cooperation of intervention group members, experts (witness) and ordinary policemen and municipal police officers. Empirically controlled interviews were conducted.

Obsah

Úvod.....	9
1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	10
2 HISTORIE KRIMINALISTICKÝCH METOD A ÚVODNÍ VÝKLAD POJMŮ	11
2.1 Historická retrospektiva zkoumané oblasti	11
2.2 Základní pojmosloví a východiska zkoumané oblasti	13
3 KRIMINALISTICKÁ IDENTIFIKACE.....	16
3.1 Teorie kriminalistické identifikace	16
4 KRIMINALISTICKÉ METODY IDENTIFIKACE OSOB	18
4.1 Kriminalistická identifikace osob	18
4.2 Kriminalistické metody.....	19
4.3 Identifikace podle biologických stop.....	19
4.4 Kriminalistická antropologie.....	22
4.5 Identifikace osob podle daktyloskopických stop.....	24
4.6 Identifikace osob podle ručního písma	28
4.7 Identifikace osob podle hlasu	30
4.8 Identifikace osob podle pachu	32
5 KRIMINALISTICKÉ METODY IDENTIFIKACE VĚCÍ.....	35
5.1 Kriminalistická mechanoskopie	35
5.2 Kriminalistická trasologie	37
5.3 Kriminalistická balistika	39
6 FODAGEN A PORIDOS	41
6.1 Informační systém FODAGEN	41
6.2 Informační systém PORIDOS	45
7 KAZUISTIKA PŘÍPADU	47
7.1 Odbor kriminalistické techniky a expertíz, Kriminalistický ústav Praha	58
7.2 Znalecké pracoviště OKTE rozhovory se znalci	59

7.3	Řízené rozhovory s příslušníky Policie ČR služebně zařazenými na základních útvarech služby pořádkové policie.....	62
8	VYHODNOCENÍ EMPIRICKÉ ČÁSTI PRÁCE	64
	Závěr	67
	Seznam použitých zdrojů	69
	Seznam zkratk.....	73
	Přílohy.....	74

Úvod

Tématická volba „práce“ byla determinována praxeologickými zkušenostmi jejího zpracovatele, který je aktuálně služebně zařazen jako kriminalistický technik na Územním odboru Tachov, Krajského ředitelství policie České republiky Plzeňského kraje. Dalším důvodem volby „práce“ je neustálá aktuálnost daného tématu, kdy se příslušník PČR vzhledem k náročnosti a specializaci daných postupů k ohledání místa činu musí neustále vzdělávat a seznamovat s novinkami dané problematiky a tyto nově nabyté zkušenosti využít v praxi při identifikaci osob a věcí.

„Práce“ je rozdělena do dvou základních částí – teoretické a empirické. V teoretické části je rámcově demonstrován historický diskurs k tzv. „identifikačním“ úkonům, kde jsou precizovaně objasněny základní pojmy a postupy identifikačních metod a postupů, které slouží ke ztotožnění osob a věcí na místě činu a využití předmětných informací. Následně je poukázáno na zacházení se zajištěnými stopami na místě činu, způsob balení, odeslání stop znalci a v poslední řadě je v krátkosti popsáno znalecké zkoumání a evidence stop do informačního systému. V závěru teoretické části jsou charakterizovány některé informační systémy, které využívají policejní složky pro potřeby ztotožnění a identifikaci osob a následné uložení dat do národních databází.

Empirická část „práce“ je zaměřena na kazuistiku případu, kde zpracovatel „práce“ vykonával služební činnost v postavení kriminalistického technika. Je krátce popsán případ, na kterém je zejména kladen důraz na ohledání místa činu, kdy zajištěné stopy vedly k individuální identifikaci osoby pachatele. Dále byly provedeny empiricky řízené rozhovory se znalci z oboru trasologie a daktyloskopie na odboru kriminalistické techniky a expertiz v Plzni příslušníky z místně a věcně příslušných oddělení Policie České republiky a oddělení obecní policie Mariánské Lázně. Rozhovory získané informace byly zpracovatelem „práce“ vyhodnoceny a v ucelené podobě prezentovány v empirické části „práce“. Jsou zde uvedena pozitiva zmiňovaných postupů, systémů, ale také jejich nedostatky.

Ve vyhodnocení empirické části „práce“ zpracovatel „práce“ analyzuje předepsané, doporučené postupy a metody, které se týkají ohledání místa činu. Informace získané od znalců na znaleckých pracovištích v rámci Policie České republiky jsou analyzovány a vyhodnoceny.

1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Výjezdy na místo činu, ať už výjezdovou skupinou v rámci jednotlivých územních odborů krajských ředitelství nebo jednotlivými hlídkami příslušníků PČR z obvodních oddělení a s tímto související úkony patří ke každodenním činnostem služby. Z tohoto důvodu je vhodné, aby tito příslušníci PČR byli náležitě a pravidelně školeni. Jejich prvotní úkony na místě činu jsou pro další vývoj případu velice důležité a v některých případech neodkladné a neopakovatelné. S tímto spojené úkony a postupy je neustále důležité aktualizovat o nové poznatky. Zvolené téma je odborně i celospolečensky trvale aktuální. V „práci“ zpracovatel „práce“ primárně reflektuje základní teoretická, teoreticko-praxeologická východiska zkoumané tematické oblasti, která jsou aplikována v případové studii – kazuistice. Teoretické aspekty zkoumané odborné oblasti jsou obohaceny o empirické zkušenosti příslušníků PČR ze základních útvarů, kriminalistických znalců, zabývajících se problematikou ohledání místa činu formou empiricky řízených rozhovorů.

Hlavním cílem „práce“ je formou teoreticko-empirického širšího vhledu rámcově demonstrovat kriminalisticko taktické i technické postupy, odborné způsoby a mechanismy získávání informací na místě činu a spolupráci specializovaných pracovišť kriminalistických techniků a znalců. V empirické části „práce“ byla použita ke stanovenému hlavnímu cíli metoda kazuistiky případu, na kterém se zpracovatel „práce“ podílel jako kriminalistický technik.

Vedlejším cílem „práce“ je formou užšího praxeologického monitoringu reflektovat možné zefektivňující opatření a organizační návrhy na úseku evidence kriminalistických stop, včetně originálního poukazu k významnosti faktického zkvalitnění a dokončení uceleného systému evidence kriminalistických stop. Použitou metodou ke stanovenému vedlejšímu cíli byla použita metoda empiricky řízených rozhovorů.

2 HISTORIE KRIMINALISTICKÝCH METOD A ÚVODNÍ VÝKLAD POJMŮ

„Práva každého člověka se oslabují, jsou-li ohrožena práva jednoho člověka“

Robert Francis Kennedy.¹

2.1 Historická retrospektiva zkoumané oblasti

Od nepaměti se již lidstvo zabývá problematikou kriminality. K jejímu potírání vždy zvolilo prostředky, které odpovídaly úrovni společnosti v té době. Na dějiny československé a české kriminalistiky měla bezpochyby vliv světová kriminalistika a nové identifikační metody. Jedny z prvních metod, které se v kriminalistice začaly používat a rozvíjet na vědeckém základě, byly antropometrie a daktyloskopie. Ještě před zmiňovanými identifikačními metodami byl v kriminalistice uskutečněn první novodobý počín k určitému bádání. Jednalo se o založení organizace pro systematický boj se zločinem ve Francii, Sureté (bezpečnost). Zakladatelem této organizace byl bývalý galejník, Eugen Francois Vidocq (1775–1857). Ve své době využíval kriminalistické metody, které byly velice pokrokové a některé přetrvaly do dnešních dob.²

První systematicky rozčleněnou a vědecky podloženou identifikační metodu na světě, antropometrii, vypracoval a zdokonalil francouzský policejní úředník Louis Alphonse Bertillon. Jednalo se o metodu měření jednotlivých částí lidského těla. Metoda antropologie vznikla roku 1879, byla založena na základě proměřování jednotlivých částí lidského těla. Rok 1879 je považován za počátek moderní kriminalistiky. Výše uvedená metoda vycházela z předpokladu, že obvod lebek a délky některých lidských kostí u dospělých jedinců se nemění. Při této metodě bylo proměřováno 11 částí těla, u kterých byl Bertillon přesvědčen, že jsou po dobu dospělosti lidského jedince relativně neměnné. Do této identifikační metody se postupem doby vžil název Bertillonáž podle zakladatele.³

Dalším významným světovým kriminalistou, který navazoval na Bertillona, byl Angličan Francis Galton (1822–1911). Tento kriminalista položil základy k odůvodnění

¹ SVOBODA, M. *Citáty slavných osobností: Robert Francis Kennedy citáty* [online]. 2023 [cit. 2023-01-03]. Dostupné z WWW: <<http://citaty.net/autori/robert-francis-kennedy/?q=271410od>>.

² KONRÁD, Z.; PORADA, V.; STRAUS, J.; SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika. Teorie, metodologie a metody kriminalistické techniky*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014. 20-23 s. ISBN 978-80-7380-535-7.

³ KONRÁD, Z.; PORADA, V.; STRAUS, J.; SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika. Teorie, metodologie a metody kriminalistické techniky*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014. 20-23 s. ISBN 978-80-7380-535-7.

identifikační hodnoty daktyloskopie tím, že stanovil tři fyziologické zákony, z nichž kriminalistická daktyloskopie vychází dodnes, tedy relativní individuálnost kresby papilárních linií, relativní neodstranitelnost a relativní neměnnost.⁴

Do policejní praxe byla daktyloskopie zavedena v červnu roku 1896, kdy antropometrie byla vytěsněna z policejní identifikační práce. V roce 1923 byla ustanovením Mezinárodní kriminální komise ve Vídni zřízena mezinárodní organizace identifikačních služeb.⁵

Významnou českou osobností, která je spojována se vznikem kriminalistické daktyloskopie a jejím využitím pro identifikaci osob podle otisků daktyloskopických obrazců byl Jan Evangelista Purkyně (17.12.1787 Libochovce – 28.7. 1869 Praha), český fyziolog a učenec. Ten jako první popsal základní vzory papilárních linií na posledních člancích prstů a navrhl jejich klasifikaci. V roce 1907 byla na okresním četnickém velitelství v Praze založena první daktyloskopická sbírka. Do této sbírky zasílaly četnické stanice daktyloskopické karty a v roce 1922 tato sbírka obsahovala již 25 000 daktyloskopických karet. Československá kriminalistika se rozvíjela především v oblasti kriminalistické techniky, tj. směrem k identifikaci osob a věcí a dosáhla srovnatelných výsledků se zahraničím.⁶

Další významnou osobností v oblasti kriminalistické mechanoskopie byl nejen v období okupace Německem považován četník, vrchní strážmistr a kriminalista Ladislav Havlíček (6. 4. 1900 Křižlice – 30. 7. 1976 Chicago). V uvedené době okupace bezpečnostní služebny obdržely německou kriminalistickou literaturu a v českém jazyce se žádné práce nevydávaly. Byly zde výjimky. V roce 1940 vyšla kniha Ladislava Havlíčka *Mechanoskopické stopy a znaky řemeslných nástrojů*. Tato kniha je považována za „bibli mechanoskopie“. Stala se základním a prvním pramenem tohoto kriminalistického oboru, z něhož mechanoskopové čerpají dodnes. V knize jsou přesné terminologie některých pracovních metod k identifikaci nástrojů použitých k vloupání.⁷

⁴ TILSTONE, W., J. a kol., 2006. *Forensic Science An Encyclopedia of History, Methods, and Techniques*, p. 82. ISBN 9781576071946.

⁵ KONRÁD, Z.; PORADA, V.; STRAUS, J.; SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika. Teorie, metodologie a metody kriminalistické techniky*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014, s. 20-24. ISBN 978-80-7380-535-7.

⁶ KONRÁD, Z.; PORADA, V.; STRAUS, J.; SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika. Teorie, metodologie a metody kriminalistické techniky*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014, s. 21-25. ISBN 978-80-7380-535-7.

⁷ KONRÁD, Z.; PORADA, V.; STRAUS, J.; SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika. Teorie, metodologie a metody kriminalistické techniky*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014, s. 21-25. ISBN 978-80-7380-535-7.

2.2 Základní pojmosloví a východiska zkoumané oblasti

Kriminalisticko-technickým prostředkem se rozumí různá technická zařízení, nástroje, materiály, přístroje, postupy pravidla a způsoby jejich použití. Tyto prostředky se dělí do tří základních skupin podle jejich charakteru, případně vzniku na speciálně upravené ke kriminalistickému využití (např. lupy, komparační mikroskop), prostředky ke kriminalistickému využití speciálně zhotovené (např. počítačový systém PORIDOS, dokumentační technika, daktyloskopický komparátor) a obecně využívané prostředky v různých oblastech lidské činnosti (např. osvětlení, videotechnika, fotoaparáty).

Kriminalisticko-technické prostředky slouží hlavně v jejich použití v procesu odhalování, vyšetřování a předcházení trestné činnosti. Dělíme je na technické prostředky, které slouží k vyhledávání stop a jejich znaků, do této skupiny patří různé detektory kovů, optické přístroje, fyzikální a optické prostředky, osvětlovací přístroje, technické prostředky používané k zajištění a fixaci stop, mezi ně patří pomůcky a materiály ke zhotovení odlitků, materiály pro zajištění daktyloskopických stop, dále kufry, brašny a technické prostředky používané při zkoumání stop znalcem a jiných vědních důkazů. Do této skupiny patří chemické fyzikální, biologické a jiné metody.

Kriminalisticko-technický postup je způsob technické činnosti při vyhledávání, zajišťování zkoumání, hodnocení a využití důkazů i při předcházení trestné činnosti. Technické a přírodovědné metody můžeme v kriminalistické technice dělit podle různých hledisek, a to zejména na optické metody, metody zkoumání stop v neviditelném elektromagnetickém spektru, metody zkoumání stop s využitím vlastností jaderného zařízení, chemické a fyzikálně chemické metody, biologické metody. Kriminalistická technika nejčastěji využívá při zkoumání stop řadu chemických metod a prostředků, fyzikálních a fyzikálně – chemických metod.⁸

Ohledání místa činu je kriminalistická metoda, kterou se na základě bezprostředního pozorování zjišťuje, zkoumá, hodnotí a fixuje stav objektů a materiální situace souvisejících s prověřovanou událostí. Jedná se o úkon neodkladný a neopakovatelný, kterým jsou získávány informace důležité pro trestní řízení, je to důležitý důkazní prostředek. Účelem ohledání je zadokumentovat, zjistit celkovou situaci

⁸ STRAUS, J, et al. *Kriminalistická technika*. 3. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2012, s. 10-11. ISBN 978-80-7380-409-1.

na místě činu, vyhledat a zajistit stopy, které mají souvislost s předmětnou událostí. Místo činu je místo činnosti pachatele nebo místo vzniku a průběhu vyšetřované události a místa, která s touto událostí souvisejí. Vyšetřovaná událost konkrétního trestného činu je jedním z materiálních jevů objektivní reality, v jehož průběhu dochází ke vzájemnému působení elementů události trestného činu, a to především pachatele a jeho nástrojů a prostředků, s materiálním prostředím, zejména místem činu a předmětem útoku a též vědomím lidí, svědků. Výsledkem vzájemného působení je odraz v podobě změn v materiálním prostředí a změn ve vědomí lidí.⁹

V souvislosti s místem činu se objevují v kriminalistické praxi pojmy místo zjištění a místo nálezu. Místem nálezu se rozumí místo, kde byl nalezen kriminalisticky relevantní objekt, tím může být například mrtvola muže, který byl během možného přepadení pobodán z místa incidentu utekl, ale v důsledku bodných a jiných zranění na jiném místě vykrvácel a zemřel. Místem zjištění se rozumí místo, kde byl trestný čin odhalen, ale k trestnému činu došlo na jiném místě. Po ohledání místa činu by mělo být odpovězeno na sedm základních kriminalistických otázek a to kdo, co, kde, kdy, čím, jak, proč. Po provedení úkonů na místě činu, se musí místo činu řádně zadokumentovat, k fixaci, a to zejména fotograficky, topograficky, písemně.¹⁰

Kriminalistická stopa z kriminálního deliktu je relevantní odraz změny v materiálním prostředí nebo ve vědomí člověka souvisící s vyšetřovanou událostí. Stopa musí být zjistitelná, zajistitelná, využitelná současnými metodami, prostředky a postupy. V kriminalistice jsou stopy děleny podle různých kritérií, základní dělení vychází z prostředí, kde se stopy vytvořily, v tomto případě se stopy rozlišují na stopy materiální a paměťové. U materiálních stop se stopy člení podle druhu kriminalisticky relevantní informace, kterou stopa obsahuje, s přihlédnutím k mechanismu vzniku stop a případně i dalším faktorům. Paměťové stopy vznikají ve vědomí člověka, základem jsou vjemy, které jsou lidskými smysly předávány do mozku, kde jsou fixovány. Nejčastěji se uplatňují sluch, zrak, hmat, čich, chuť. V kriminalistické taktice jsou využívány především ve výslechu, konfrontaci, rekognice, rekonstrukci a vyšetřovacím pokusu.

⁹ STRAUS, J., NĚMEC, M. *Teorie a metodologie kriminalistiky*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009. s. 28. ISBN 978-80-7380-214-1.

¹⁰ NĚMEC, M. *Kriminalistická taktika pro policisty a studenty Policejní akademie České republiky v Praze*. Praha: ABOOK s.r.o., 2017. s. 227-228. ISBN 978-80-906974-0-9.

Materiální stopy vznikají v živé a neživé přírodě působením jednotlivých objektů mimo lidský mozek, můžeme je dělit na stopy statické a dynamické.¹¹

Kromě uvedené klasifikace lze stopy dělit i podle jiných kritérií, například s ohledem na jejich původ, na stopy fyzikální, chemické, biologické, pachové, mikroskopy, prostorové, účetní, počítačové. Z procesního hlediska musí být stopa zjištěna, zajištěna, uchována a vyhodnocena v souladu s ustanovením trestního řádu.¹²

Výjezdová skupina provádí ohledání místa činu. Je složena z příslušníků služby kriminální policie a vyšetřování (dále jen „SKPV“), kriminalistického technika, vyšetřovatele, případně psovoda nebo potápěče. Činnost výjezdové skupiny řídí její vedoucí, který je zodpovědný za průběh a provádění ohledání. K uvedenému základnímu složení výjezdové skupiny mohou být podle závažnosti případu přizváni i další příslušníci PČR. Činnost výjezdové skupiny řídí její vedoucí, kterým má být zpravidla nejzkušenější příslušník PČR, který je zodpovědný za průběh a provádění ohledání. Úkoly jednotlivých členů výjezdové skupiny jsou upraveny směrnicí pro činnost výjezdových skupin.¹³

¹¹ NĚMEC, M. *Kriminalistická taktika pro policisty a studenty Policejní akademie České republiky v Praze*. Praha: ABOOK s.r.o., s. 229. ISNB978-80-906974-0-9.

¹² PORADA, V., ŠIMŠÍK, D. *Kriminalistické, forenzní a právní souvislosti identifikace osob podle funkčních a dynamických znaků*. 1., vyd. Praha: VŠKV, 2010, s. 35. ISNB 978-80-87236-02-04.

¹³ CHMELÍK, J. *Ohledání místa činu*. Praha 1995, s. 9.

3 KRIMINALISTICKÁ IDENTIFIKACE

3.1 Teorie kriminalistické identifikace

Kriminalistická identifikace vychází z teorie vzájemného působení, která se domnívá, že objekty podílející se nebo přímo páchající trestné činy působí na vnější prostředí s předpokladem, že dané objekty za sebou zanechávají kriminalistické stopy, z nichž je možné provést jejich identifikaci. Základní báze kriminalistické identifikace spočívá v teorii vzájemného působení těles, uplatněné v teorii kriminalistických stop.¹⁴

Teorie kriminalistické identifikace je tvořena systémem pojmů, zásad a metod, které nechávají určovat totožnost materiálních objektů podle jejich odrazů a využívat takto dosažených výsledků pro účely trestního řízení. Jeden ze základních prvků kriminalistické identifikace je tedy vytvořen v učení zákonnosti o individuálnosti, totožnosti a relativní stálosti objektů kriminalistické identifikace. Kriminalistická identifikace formuluje totožnost jako individualizovaný vztah mezi dvěma či více odrazy jednoho a téhož objektu. Z tohoto vyplývá úplná shoda dvou nebo více objektů, tedy rovnost objektu sama se sebou. Ztotožňovaný objekt vystupuje v různých fázích systémů zobrazování v různých projevech. Část zobrazených rysů v těchto projevech je shodná a část se od sebe odlišuje. V procesu ztotožňování se vydedukují společné rysy různých projevů a na jejich základě se vyvozují závěry, zda se jedná o projev konkrétního objektu nebo nikoli. V kriminalistice lze získat totožnost tak, že na určitém odrážejícím objektu se zobrazil určitý odrážený objekt. Pro zjištění konkrétní totožnosti osoby nebo předmětu je zapotřebí práce s myšlenkovými procesy, nebo využít poznávací činnosti získané od vyšetřovatelů a znalců neboli subjektů identifikace.¹⁵

Každý zkoumaný objekt materiálního světa je individuální a neopakovatelný a není tedy možné, aby byly dva objekty úplně totožné. Objekty, které mají kromě obecných vlastností také vlastnosti specifické, definujeme jako prostorově ohraničené. Obecnými vlastnostmi rozumíme takové vlastnosti, které jsou společné pro určitou skupinu objektů. Může se jednat například o psací stroje, různé zbraně, pneumatiky vozidel, podešve obuvi, různé nástroje, psací stroje. Individuální identifikační znaky

¹⁴ RAK, R., MATYÁŠ, V., ŘÍHA, Z. *Biometrie a identita člověka ve forenzních a komerčních aplikacích*. Praha: Grada, 2008. Profesionál, s.82. ISBN 978-80-247-2365-5.

¹⁵ STRAUS, J.: PORADA, V. a kol., 2017. *Teorie, metody a metodologie kriminalistiky*. Plzeň: Aleš Čeněk, s. 140-141. ISBN 987-80-7380-666-8.

neboli markanty jsou specifické znaky, které má každá skupina objektů. Předmětné markanty jsou spojeny s procesem vzniku konkrétního objektu, jeho poškozením, používáním a opravami a mají náhodný charakter. V kriminalistické praxi se s tímto můžeme setkat například u opravy zbraní, pneumatik, obuvi a dalších objektů počínaje vznikem až po finální výrobek a jeho opotřebování, případně korekce. Ne všechny objekty, kterých se týká kriminalistická identifikace, mají vliv specifické změny jako například chemické a fyzikální změny, povětrnostní podmínky, jež vznikají jejich používáním, nebo i zásahem pachatele nebo jiné například domácí osoby. Není tak možné brát identifikační znaky za neměnné a musí se počítat s relevantní stálostí objektů. Zkoumané objekty musí být relativně stálé a nesmějí podléhat rychlým a podstatným změnám, díky kterým by se mohla změnit jejich správná interpretace. Čím konstantnější jsou vlastnosti daných objektů, tím je pravděpodobnější a spolehlivější výsledek dané kriminalistické identifikace. Pro kriminalistickou identifikaci má zásadní význam fakt, že objekty identifikace nejsou jednotlivé vlastnosti objektů, ale objekty coby nositelé jedinečného souboru vlastností.¹⁶

¹⁶ KONRÁD, Z.; PORADA, V.; STRAUS, J.; SUCHÁNEK, J., 2014. Kriminalistika. Teorie, metodologie a metody kriminalistické techniky. Plzeň: Aleš Čeněk, s. 74-75. ISBN 978-80-7380-535-7.

4 KRIMINALISTICKÉ METODY IDENTIFIKACE OSOB

4.1 Kriminální identifikace osob

Základním východiskem identifikace osob v kriminalistice je teorie odrazu. Za teoretická východiska kriminalistické identifikace se považuje individuálnost objektů, relativní stálost objektů a schopnost těchto objektů za určitých podmínek odrážet a zanechávat své obecné a individuální vlastnosti. Identifikace osob je založená na základě anatomických a antropologických rysů lidského těla. Zde lze zahrnout tvar hlavy, vlasů, obočí, rtů, těla, dále prostřednictvím funkčních znaků pohybového projevu, z bipedální lokomoce, ruční písmo, či gestikulace. Identifikace osob se provádí na základě vzorů papilárních linií, biologických stop, hlasu, trasologických stop, kam patří ušní boltec, zuby, či chodidlo a rovněž odorologické stopy, které se zakládají na molekulách pachu člověka. Hlavním cílem identifikace osob je individualizace objektu, který se odrazil v kriminalistické stopě. Pokud dojde či nedojde k odhalení identity, rozlišujeme následující:

Individuální identifikace – pokud je výsledkem procesu kriminalistické identifikace určení jediného konkrétního objektu, který předmětnou stopu vytvořil, jedná se o individuální identifikaci, například zjištění totožnosti člověka podle analýzy DNA nebo markantů papilárních linií. Z důkazního hlediska je individuální identifikace nejdůležitější.

Nedovršená identifikace – v těchto případech nelze jednoznačně označit konkrétní objekt, který stopy vytvořil a lze tak zúžit okruh objektů, které mohly stopu vytvořit. Lze tak např. vyloučit některé osoby podle jejich krevních skupinových vlastností, které nebyly zjištěny v biologických stopách, v takových případech lze hovořit o určení skupinové příslušnosti. V průběhu kriminalistické identifikace se vždy uplatňuje několik objektů.¹⁷

Objekt zjišťovaný je takový objekt, který jednoznačně souvisí s předmětnou kriminalisticky relevantní událostí, a to proto, že vytvořil konkrétní kriminalistickou stopu. Objekt prověřovaný je objekt, o kterém se domníváme, že je objektem

¹⁷ MUSIL, J. a kolektiv. *Kriminalistika vybrané problémy teorie a metodologie*. Praha 2001, s. 76-79. ISBN 80-7251-080-0.

zjišťovaným, a proto se podrobuje kriminalistické identifikaci. Objekt ztotožňovaný je objekt, jehož vlastnosti se odrazily ve stopě nebo jiném zobrazení. Objekt ztotožňující je objekt, ve kterém se odrazily či zanechaly vlastnosti objektu ztotožňovaného.¹⁸

4.2 Kriminalistické metody

Kriminalistika používá řadu svých metod ke zkoumání předmětu svého poznání, vytváření doporučení a metod kriminalistické vědy a metod kriminalistické praktické činnosti. Jedná se o metody vyhledávání, zajišťování, zkoumání a využívání kriminalistických stop a jiných kriminalistických relevantních informací. Metody kriminalistické vědy dělíme na obecné, speciální a specifické metody. Obecné se používají ve všech oblastech praktického a vědeckého poznání. Jedná se např. o popisování, měření, srovnávání, pozorování, indukci, dedukci, analogii, analýzu. Speciální metody jsou užívány a vznikly v jiných vědních oborech, tj. v chemickém, fyzikálním, biologickém, psychologickém. Ty kriminalistika využívá, aniž by je upravovala. Specifické metody vytvořila sama kriminalistická teorie pro poznání svého předmětu zkoumání a jsou v ní výlučně používány. Jedná se o metody zevšeobecňování poznatků z policejní, vyšetřovací a soudní praxe. Metody kriminalistické praktické činnosti se rozdělují na obecně poznávací metody, speciální a specifické metody.¹⁹

Všechny metody, které kriminalistika používá musí splňovat následující kritéria. Neodporují platným právním normám, jsou založeny na vědeckém základě, jsou ověřeny kriminalistickou praxí, a touto praxí jsou rovněž uznány.²⁰

4.3 Identifikace podle biologických stop

Identifikací podle biologických stop se zabývá kriminalistická biologie. Jedná se o aplikovanou vědu, která slouží k vyhledání, zajišťování, zkoumání a vyhodnocování biologických stop lidského, zvířecího a rostlinného původu. Primárním úkolem

¹⁸ MUSIL, J. a kolektiv. *Kriminalistika vybrané problémy teorie a metodologie*. Praha 2001, s. 76-80. ISBN 80-7251-080-0.

¹⁹ VICHLENDÁ, M. *Kriminalistika: Studijní materiál pro Střední odbornou školu ochrany osob a majetku s.r.o.* Karviná, 2011, s. 40-44.

²⁰ VICHLENDÁ, M. *Kriminalistika: Studijní materiál pro Střední odbornou školu ochrany osob a majetku s.r.o.* Karviná, 2011, s. 44-45.

kriminalistické biologie je identifikace osob na úrovni individuální identifikace nebo na úrovni skupinové příslušnosti.²¹

Způsob vzniku biologických stop lidského původu je možný samovolným odloučením moče, stolice, potu, slin, slz, ejakulátu, vypadnutých a vyčesaných vlasů nebo působením vnějšího násilí, např. krev, části kostí, vytrhnuté vlasy. Kritéria dělení biologických stop se dělí podle vztahu jejich původu k objasnění události na stopy pocházející z organismu oběti, pachatele, jiné osoby a stopy smíchané z organismů dvou osob. Podle místa nálezu, a to z místa kriminalisticky relevantní události, z předmětů a nástrojů, kterým byl čin spáchán, z oděvu a těla pachatele, z těla oběti, vozidel, z dalších předmětů (např. příchodové a odchodové trasy, trasa přepravy oběti).²²

Při vyhledávání biologických stop mají biologické stopy charakter stop viditelných nebo latentních. Viditelné stopy (krev, lejna, kosti) nečiní nalezení větší problémy, vyžadují pouze pečlivou prohlídku míst, na kterých se mohou nalézat. Potíže pouze činí malá množství těchto materiálů, nebo případy, kdy tyto stopy barevně splývají s pozadím. Na některé stopy může upozornit i čichová informace. Stopy, které mají latentní charakter, jejichž existenci lze většinou pouze předpokládat na jednotlivých místech nebo předmětech, se zajišťují i s jejich nosiči (nositeli). Biologické stopy se zajišťují mechanickým způsobem nebo fyzikálním způsobem. Na mechanický způsob se používají různé nástroje jehly, skalpely, nožiky, jejichž pomocí se biologický materiál oddělí od nosiče a následně zajistí do obalu. Fyzikální způsob spočívá ve smytí biologické stopy z povrchu nosiče. Při aplikaci se používá vatový tampón zvlhčený destilovanou vodou nebo fyziologickým roztokem, kterým se místo s biologickou stopou přetírá. U biologických stop nelze přímo vizuálně posoudit, zda se jedná o stopy jedné nebo více osob, a proto je podstatným primárním úkolem kriminalistického technika zajistit veškeré biologické stopy, které se nacházejí na místě činu. Zkoumání biologických stop probíhá ve třech postupných krocích, které na sebe navazují. Prvním krokem je orientační zkouška, jejímž úkolem je zjistit, zda předložený materiál je tvořen biologickým materiálem. Poté se provádí specifické zkoušky, které jednoznačně potvrdí nebo vyloučí,

²¹ VICHLENDÁ, M. *Kriminalistika: Studijní materiál pro Střední odbornou školu ochrany osob a majetku s.r.o.* Karviná, 2011, s. 45.

²² POLÁK, P.; KUBALA, J. *Repetitorium kriminalistiky*. Bratislava: Wolters Kluwer, 2017, s. 29. ISBN 978-80-8168-739-6.

že se jedná o biologickou stopu a jakého druhu je. Ve třetím cyklu se provádí bližší specifikace lidského biologického materiálu.²³

Bližší upřesnění lidského biologického materiálu se zakládá na co největším přiblížení se k individualitě lidského jedince. Současná kriminalistická praktická činnost nyní poskytuje identifikační zkoumání založené na principech molekulární biologie. Jedná se o zkoumání lidské deoxyribonukleové kyseliny (DNA), která za optimálních podmínek vede až k dovršení individuální identifikaci člověka. Vyhodnocují se krátké, přesně specifikované úseky molekuly DNA, které nesou identifikační informace o konkrétním jedinci, ne však informace o jeho zdravotním stavu nebo náchylnostem k různým nemocem a chorobám. Ke zkoumání DNA a následné identifikaci osoby mohou být využity různé biologické stopy, například krev, ejakulát, útržky tkání, kostí, vlasy, nehty, chlupy. Informace získané díky metodám kriminalistické biologie mají svůj nepopíratelný význam ve vyšetřování a jejich uplatnění je nespočetněkrát vyšší, než je tomu u jiných kriminalistických metod. Pro objasnění trestné činnosti je tato metoda velmi často v kriminalistice využívána.²⁴

Policejní sbírky, které Policie ČR vede z oblasti biologie, jsou sbírka HEMOS, jedná se o depozitované vzorky krve, sbírku vede Kriminalistický ústav v Praze, a sbírka Národní databáze DNA, ta obsahuje profily DNA ze stop z neobjasněných případů trestné činnosti a od pachatelů trestné činnosti.²⁵

²³ STRAUS, J, et al. *Kriminalistická technika*. 3. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2012, s. 90-93. ISBN 978-80-7380-409-1.

²⁴ KONRÁD, Z.; PORADA, V.; STRAUS, J.; SUCHÁNEK, J., 2014. *Kriminalistika. Teorie, metodologie a metody kriminalistické techniky*. Plzeň: Aleš Čeněk, s. 134. ISBN 978-80-7380-535-7.

²⁵ HLAVÁČEK, J., PROTIVÍNSKÝ, M. *Praktická kriminalistika*, Praha, 2006, s. 147.

4.4 Kriminalistická antropologie

Forenzní antropologie se zabývá zkoumáním, hodnocením a identifikací lidských pozůstatků neznámé totožnosti mrtvol pomocí vnějších tělesných znaků a projevených znaků na kostrách, zubech nebo jejich částech a metricky, morfologicky hodnotí živé osoby, případně jejich fotografie. Lidské pozůstatky nalezené na místě činu pomáhají k získání nezbytných informací pro stanovení totožnosti konkrétního jedince a v některých případech výrazně napomáhají k objasnění okolností konkrétního případu. Pro potřebnou součinnost a doplnění antropologického zkoumání spolupracují forenzní antropologové i s odborníky jiných forenzních disciplín. K danému zkoumání se rozvíjejí a využívají získané poznatky ze stomatologie, osteologie, antropologie, radiologie, genetiky, entomologie, patologie a dalších biologických a lékařských disciplín.²⁶

Antropologická identifikace kosterních nálezů, neznámých mrtvých těl se využívá nejen v klasické kriminalistické praxi například ve vyšetřování, ale také při různých katastrofách, hromadných nehodách nebo teroristickém útoku, kde je velký počet obětí. V kriminalistické antropologii je tedy předmětem zkoumání identita osoby podle fotografie a vzhledu, kdy se využívá komparační metody dvou a více fotografií. Další samostatná část kriminalistické antropologie tvoří sestavení kompozičního portréту osob na základě výpovědi svědka z jeho paměťových stop. Tento počítačový systém se jmenuje PORIDOS. Tento systém zpracovatel „práce“ popíše v samostatné kapitole.²⁷

Objekty zkoumání kriminalistické antropologické expertizy jsou biologické materiály lidského původu po smrti osoby (post mortem), a to zejména kostra a její části, zuby a jejich rentgenové snímky. Mimo jiné je také zkoumaná písemná a obrazová dokumentace před smrtí osoby, takzvaná ante mortem. V daném případě jsou zkoumány fotografie osob, rentgenové snímky jednotlivých částí těla jedince, zejména hlavy a zubů a záznamy zdravotnické, stomatologické a jiné dokumentace k pohřešované osobě. Kriminalistická antropologická expertiza umožňuje jednoznačně stanovit závěry, že zkoumaný objekt je biologický materiál lidského, nebo zvířecího původu s určitou sestavou a metrických a morfologických vlastností, parametrů a znaků. Další závěr

²⁶ PURKAIT, R., 2007. *Ear Biometric: An Aid to Personal Identification*. *Anthropologist*, vol. 3. pp. 215–218.

²⁷ STRAUS, J.; PORADA, V. a kol., 2017. *Teorie, metody a metodologie kriminalistiky*. Plzeň: Aleš Čeněk, s. 255. ISBN 978-80-7380-666-8.

zkoumání objektu umožňuje stanovit z hlediska konfigurace porovnávaných morfologických, metrických vlastností, znaků a parametrů individuální identické nebo rozdílné znaky. Objektem daného antropologického zkoumání rozumíme mrtvolu neznámé totožnosti, žijící osoby i pohřešované osoby, její fotografie, rentgenové snímky a stomatologické charakteristiky. Kriminalistická antropologická expertiza tak výrazně přispívá k zjištění totožnosti mrtvol a pobytu, činnosti a pohybu osoby na konkrétním místě, kde mohlo dojít k spáchání trestné činnosti.²⁸

Místa, kde mohou být náhodou nalezeny lidské pozůstatky, se nachází převážně v lesích, vodních nádržích, při zemních pracích, při odkrytí stavebních prací, nebo také volně a ledabyle pohozeny. Jedná o místa odlehlá, ve velmi málo navštěvované a opuštěné lokalitě, kam se běžný člověk nedostane. V některých případech jsou lidské pozůstatky vyhledány cíleně v rámci policejního rajónového pátrání a ohledání. Lokality nálezů těla nebo jeho části jsou ohledány a propátrány policejním technikem, antropologem a soudním lékařem. S ohledáním vypomáhá i policejní pes a různé detektory. Místo nálezů hrobu se vyznačí policejní páskou a při odkrytí částečně nebo úplně zakrytého nálezů se postupuje horizontálně koncentricky nebo excentricky od místa s vyčnívající nebo odhalenou částí kostry. Při odkrytí nesmí dojít k porušení kostí, předmětů a narušení lokalizace. Veškeré nálezy pozůstatků musí být nejprve fotograficky a video dokumentačně dokumentovány se zaměřením na polohu a stav kostí. Fotodokumentace napomáhá k zjištění, zda se jedná o původní uložení anebo bylo s nálezem manipulováno. Dále je nutno zajistit i zeminu pod nálezem, zde se mohou nacházet další důležité předměty jako jsou náušnice prsteny, brýle, zubní náhrady, žlučové kameny, nábojnice střely, oblečení. Všechny nalezené věci se náležitě zabalí do nepromokavých obalů a odesílají se na ústav soudního lékařství.²⁹

Metody kriminalistické antropologické expertizy pro zkoumání objektů využívají všeobecné znalosti antropologie a využívají tři následující expertizy. První, trichologická expertiza se zabývá trichologickým materiálem jako jsou vlasy a chlupy. Zkoumají se lidské a zvířecí chlupy, vlasy, které pomocí mikroskopů v laboratořích a morfologických vlastností napomáhají k určení původu. V případě lidského původu se určuje, z které části

²⁸ Uvedené na s. 177- 178. Pokynu policejního prezidenta č. 100/2018 o kriminalisticko technické činnosti.

²⁹ TURSOVÁ, S., *Teorie a praxe forenzní identifikace osob*. Praha, 2022, s. 26-27. Diplomová práce. AMBIS vysoká škola, a.s. Vedoucí práce prof. Ing. Roman Rak, Ph.D.

materiál lidského těla pochází, v případě zvířecího materiálu se určuje druh zvířete. Dále se zkoumá, jestli byl materiál oddělený od pokožky násilím či samovolně.

Druhá, osteologická expertiza se zabývá nálezy celých koster nebo jejich jednotlivých částí a zubů. Cílem je následná identifikace neznámých mrtvol a určení způsobu jejich smrti. Nejčastěji se zkoumají lebky mrtvol pomocí promítání rentgenu do portrétu, původ zvířecího nebo lidského materiálu, pohlaví osoby a věk, tělesná výška a konstituce postavy nebo určení doby smrti a mnoho dalších. Závěrem znaleckých posudků bývá individuální určení totožnosti osoby. Tato expertiza využívá dvou metod, a to metody Gerasimovy a metody superprojekce. Superprojekce se uplatňuje v případě, kdy je možné nějakým způsobem sehnat fotografii portrétu nezvěstné osoby. V prvotní fázi dochází ke zkoumání částí tváří, a to jak na fotografii, tak na prověřované lebce. Poté následuje komparace a nalezení možných shodných znaků. V poslední fázi se shromažďuje dostupná dokumentace, ve které se využije fotografická metoda, kdy se do snímku promítne portrét pohřešované osoby a nalezené lebky a stanoví se závěr. Gerasimova metoda je založena na plastické rekonstrukci obličeje, a to pouze v případě kdy je lebka neporušená. Metoda se odvíjí od tvarů částí lebky. Následně je na sádrový odlitek aplikována měkká část suplující svaly, tuk a pokožku, vyrobená z plastické substance.

Třetí expertiza se nazývá somatoskopická expertiza. Tato expertiza zjišťuje totožnost osob podle fotografií. Využívá se při podezření, že osoba má cizí totožnost. Zkoumají se fotografie na dokladech, nejčastěji na občanských průkazech nebo řidičských průkazech a cestovním pasu. Expertiza probíhá srovnáním obrazových znaků a znaků na reálné lebce zkoumané osoby.³⁰

4.5 Identifikace osob podle daktyloskopických stop

Daktyloskopie je vědní obor kriminalistiky, který zkoumá obrazce papilárních linií na vnitřní straně prstů, na dlaních, prstech nohou a chodidlech. Základ daktyloskopie je založen na třech daktyloskopických zákonech. Na světě nejsou dva jedinci, kteří by měli shodné obrazce papilárních linií. Obrazce papilárních linií zůstávají po celý život relativně neměnné, papilární linie jsou po celý život relativně neměnné. Hlavní význam

³⁰ ŠIMOVČEK, I a kol., 2011. *Kriminalistika*. Plzeň: Aleš Čeněk, s. 320. ISBN 978-80-7380-343-8.

daktyloskopie je, že umožňuje identifikovat konkrétní osobu, která stopu vytvořila, jedná se o individuální identifikaci, a tedy o absolutní a nevyvratitelný důkaz.³¹

Daktyloskopické stopy vznikají dotykem částí prstů, dlaní nebo chodidel, které pokrývají papilární linie, tedy vnitřních částí. Nosič stopy, tedy kontakt papilárního terénu a povrchu musí splňovat některé důležité podmínky. Nosič musí být schopen stopu přijmout, dále do jejího zajištění stopu uchovat a v neposlední řadě také stopu vydat a to tak, aby stopa byla zjistitelná a zajiitelná a vyhodnotitelná. Obecně lze tedy konstatovat, že jedná o přenos obrazu papilárního terénu mezi objektem odráženým (papilárním terénem) a odrážejícím (nosičem stopy). Jedná se o tři základní možnosti přenosu tohoto obrazu.

Na předmětném papilárním terénu je vrstva (čehokoli), která se přenesla na nosič. Může se jednat o potně-tukovou substanci, krev, barvu, pot, nečistoty. Kontaktem s nosičem dojde k přenesení obrazu (navrstvené, případně neviditelné stopy). Druhou možností je, že nosič je pokryt vrstvou nečistot, prachu a podobně, který ulpí při kontaktu na papilárním terénu, a tak vznikne negativ obrazu (odvrstvené stopy). Třetí možností je, když nosič stopy je schopen trvalé deformace a přijmout tak kresbu obrazu. V tomto případě vznikne reliéf obrazu papilárního terénu (plastická 3D stopa).³²

Daktyloskopické stopy dělíme na plošné a objemové. Plošné se dále dělí na navrstvené, odvrstvené, viditelné, latentní. Hodnotu daktyloskopických stop máme taktickou, technickou a procesní.

Taktická hodnota daktyloskopické stopy spočívá v její zjistitelnosti a zajiitelnosti na místě činu. Stopa pochází od určité osoby – domácí osoby, podezřelý, pachatel. Tato hodnota může být i zdrojem informací o způsobu provedení činu a dále osobách, které se mohly na činu zúčastnit. Taktická hodnota nám napomáhá odpovědět na základní kriminalistické otázky (kdo, co, kde, kdy, jak, čím, a proč).

Technická hodnota je dána možností zjištění, zajištění, a především upotřebitelností takové stopy pro další zkoumání. Upotřebitelnost stopy se stanoví na

³¹ VICHLENDÁ, M. *Kriminalistika: Studijní materiál pro Střední odbornou školu ochrany osob a majetku s.r.o.* Karviná, 2011. s. 68.

³² VOKÁLEK, T. *Metody v praktické daktyloskopii*. Praha: Ministerstvo obrany ČR – VHÚ Praha. 2022, s. 25. ISBN 978-80-7278-837-8.

základě počtu charakteristických znaků (markantů) nutných k individuální nebo částečné identifikaci osoby.

Procesní hodnota spočívá ve využití daktyloskopické stopy jako důkazu v trestním řízení – je dána mírou zadokumentování stopy, tedy jejím zprocesněním. Žádná stopa nemůže být považována za důkazní prostředek, pokud není procesně zachycena, zadokumentována. Přítomnost dané stopy na místě vyšetřované události v daném čase musí být nezpochybnitelná.³³

K vyhledávání, zviditelňování, a zajišťování daktyloskopických stop lze využít fyzikální, chemické, fyzikálně-chemické, speciální metody.

Fyzikální metody – tyto se obecně považují a používají na zviditelňování a zajišťování daktyloskopických stop za využití prášků. Tyto prášky ulpívají na potně-tukové substanci, kterou je daktyloskopická stopa tvořena, a tím dojde k jejímu zviditelnění. Daktyloskopických prášků je mnoho druhů, od hrubozrnných, těžkých kovových magnetických nebo ultralehkých a jemnozrnných nanoprášků. Tyto prášky jsou různě barevné a rovněž lze využít velké množství aplikátorů a štětců s přírodním či umělým vláknem.³⁴

Fyzikálně chemické metody a prostředky – za ty lze považovat kyanoakrylátové páry. Nejčastěji se používají speciální boxy, kde se z kyanoakrylátu postupným zahříváním uvolňuje kouř a ten následně ulpívá na povrchu stopy. Výsledkem je šedo – bílá, nebo načervenalá zviditelněná stopa. Po zatvrdnutí akrylátu je možné stopy zvýraznit běžnými prášky.

Chemické metody – u těchto metod se používá chemické reakce vhodného typu chemické sloučeniny s potně – tukovou substancí, kterou je tvořena stopa. Nejznámějším prostředkem z této skupiny je ninhydrin. Ten se aplikuje postříkem nebo namáčením nosiče stopy. Prostředek reaguje s aminokyselinami obsaženými v substanci. Výsledkem

³³ STRAUS, J., PORADA, V., *Kriminalistická daktyloskopie*. Praha: PA ČR, 2005, s. 86. ISBN 80-7251-192-0.

³⁴ PORADA, V., RAK, R., STRAUS, J., *Kriminalistika*. Brno: Akademické nakladatelství CERM: 2001, s. 49. ISBN 80-7204-194-0.

je purpurové zbarvení papilárních linií ve stopě. Další zástupci z této skupiny jsou oxidační činidla.³⁵

Po vyhledání stopy, případném vyvolání je potřebné její zajištění. Daktyloskopické stopy zajišťujeme in natura. Jedná se o stopy, které lze včetně jejich nosiče na místě činu snadno odebrat, tak jak jsou uloženy a poté následně odeslat na zkoumání. Jedná se například o kabelky, peněženky, láhve, nože, zbraně, listinný materiál. Dále stopy zajišťujeme na daktyloskopické folie a pásky, využívá se při zajišťování stop na rovných, hladkých a soudržných površích, a to u stop, které byly zviditelněny prášky nebo stopy tvořené prachem či v prachu. Daktyloskopické folie jsou dvojího druhu, želatinové a modernější jsou folie a pásky různého provedení a barev. Dále se každá stopa, která je zviditelněná, musí řádě vyfotografovat s číslem a měřítkem. Daktyloskopické stopy se mohou zajišťovat i odléváním. Takto je zajišťují stopy plastické, plošné. Využívá se silikonových kaučuků nebo sádry.³⁶

Kriminalistická daktyloskopie umožňuje identifikaci osob podle stop a otisků zanechaných na místech kriminalisticky relevantních událostí, identifikaci neznámých mrtvol, identifikaci osob, které nechtějí nebo nemohou prokázat svoji totožnost, zjištění, zda zajištěná daktyloskopická stopa nebyla vytvořena osobou, která se již v minulosti dopustila doposud neobjasněné trestné činnosti. Individuální identifikační znaky papilárních linií se označují jako daktyloskopické markanty. Jedná se například o očko, háček, dvojité vidlice, trojitá vidlice, můstek, křížení, počátek a ukončení linie. Počet markantů nutných k individuální identifikaci člověka je v tuzemsku stanoven na 10 a více markantů. O částečně upotřebitelné stopě mluvíme, jestli vykazuje 7 až 9 markantů. Neupotřebitelná stopa vykazuje 6 a méně markantů.³⁷

Daktyloskopické sbírky se dělí na ústřední daktyloskopickou sbírku, ta obsahuje otisky prstů, dlaní otištěné na daktyloskopických kartách, daktyloskopické stopy z neobjasněných případů zajištěné na místech trestných činů a jiných událostí, u kterých je předpoklad, že byly vytvořeny pachateli, daktyloskopické stopy z objasněných případů. Otisky prstů a daktyloskopické stopy jsou nahrány v databázi daktyloskopického

³⁵ KONRÁD, Z.; PORADA, V.; STRAUS, J.; SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika. Teorie, metodologie a metody kriminalistické techniky*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014, s.109. ISBN 978-80-7380-535-7.

³⁶ VICHLENDÁ, M. *Kriminalistika: Studijní materiál pro Střední odbornou školu ochrany osob a majetku s.r.o.* Karviná, 2011. s. 76.

³⁷ KONRÁD, Z.; PORADA, V.; STRAUS, J.; SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika. Teorie, metodologie a metody kriminalistické techniky*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014, s. 109. ISBN 978-80-7380-535-7.

identifikačního systému (AFIS- Automatic Fingerprint Identification Systemm), který byl uveden do provozu v Kriminalistickém ústavu v roce 1994.³⁸

4.6 Identifikace osob podle ručního písma

Zkoumáním ručního písma se zabývá vědní obor kriminalistiky písmaoznání a grafologie, jedná se o zkoumání kriminalistických stop vytvořených psaním. Vědecký základ předmětného zkoumání vychází z poznatků, že ruční písmo, jako výsledek dynamického stereotypu psaní, je pro konkrétní osobu jedinečné a nezměnitelné. Po získání ustáleného rukopisu nedokáže osoba tento rukopis změnit, píše dynamickým stereotypem. Dynamický stereotyp psaní je nenapodobitelný jinou osobou. Rozdíly znaků v písmě jedné osoby jsou menší než rozdíly znaků v písmě dvou osob. Shody znaků v písmě jedné osoby jsou větší než shody znaků v písmě dvou osob.

Identifikace osoby na základě zkoumání rukopisu se provádí z hlediska jazykového vyjádření a z hlediska grafického vyjádření. Objekty zkoumání ručního písma rozlišujeme na písmo kursivní, perličkové, hůlkové, číslice a podpisy, ručně psané znaky a symboly. Zkoumáním ručního písma je možné provést individuální identifikaci osoby (pisatele). K tomuto zkoumání je nutno zajistit srovnávací materiál.³⁹

Jako srovnávací materiály jsou veškeré písemnosti od prokazatelně známého pisatele adekvátní písmařskému projevu sporné písemnosti. Srovnávací materiál musí odpovídat spornému minimálně v těchto několika aspektech:

Druhem písmařského projevu – takto lze srovnávat jen vzájemně si odpovídající druhy psaných projevů (kursivní písmo s kursivním, perličkové s perličkovým, hůlkové s hůlkovým, podpisy a parafy s podpisy a parafy). Směrem odchylky od písmařského minima – srovnávat lze jen spontánní projev se spontánním projevem, bezděčně měněný s bezděčně měněným a spontánním, a úmyslně měněný s úmyslně měněným, bezděčně měněným a spontánním.

Časovou vazbou – lze srovnávat jen písemné projevy, které vznikly v odpovídajících si (co nejmenších) časových úsecích. Rozsahem – množství srovnávacího materiálu má být co největší, přičemž platí důležitá zásada, že čím méně

³⁸ CHMELÍK, J. a kol., *Rukověť kriminalistiky*. Plzeň: Aleš Čeněk. 2005, s. 184. ISBN 80-86898-36-9.

³⁹ KRAJNÍK, V. *Kriminalistika*. Bratislava: A PZ v Bratislave 2002, s.70. ISBN 80-8054-254-6.

je sporného materiálu, tím více musí být srovnávacího materiálu. Bývá zpravidla požadováno minimálně 40 řádků rukopisu a při zkoumání pravosti podpisu je potřeba alespoň 10 podpisů osoby, jejíž rukopis je zkoumán, a 10 podpisů na totéž jméno vyhotovených podezřelou osobou. Psacími prostředky a písarskou polohou – vyžaduje se, aby srovnávací materiál byl psán druhově shodným psacím prostředkem na druhově shodné podložce a ve stejné písarské poloze. Kromě toho se vyžaduje ke zkoumání ještě srovnávací materiál zhotovený optimálními psacími prostředky na optimální podložce v normální písarské poloze.⁴⁰

Srovnávací materiály se dělí na ukázky a zkoušky písma. Ukázky písma. To jsou materiály prokazatelně známého původu, vyhotovené nezávisle na objasňované věci. Tyto je nejlépe provést za podobných podmínek a ve stejnou dobu vzniku jako sporný materiál. Zkoušky písma vznikají za přítomnosti taktického řízení policejním orgánem po kvalitní teoretické přípravě, opakování nepřináší požadovaný efekt, zkouška se provede do formuláře. Nikdy nesmí osoba, s níž se provádí zkouška, vidět sporný materiál. Zkoušky, které se provádí jsou diktát, opis, dokončování vět, obrázková metoda a jejich kombinace.⁴¹

Zkoumání – metody zkoumání ručního písma se dělí na kvantitativní a kvalitativní metody. Kvalitativní metody jsou založeny na optickém pozorování a jejich úspěšné používání vyžaduje dlouhodobý cvik a musí být doplněno precizními procesy myšlení. Kvantitativní metody jsou založeny na existenci technik, které dovolují původní kvalitativní údaje převést na údaje kvantifikované, a které umožňují ruční nebo počítačové zpracování. Jejich představitelkou je tzv. grafometrická metoda. V současnosti se při zkoumání ručního písma používají kombinace kvalitativních i kvantitativních metod, např. srovnávací, analytické, a grafometrické. Zkoumání ručního písma se provádí hodnocením sporných a srovnávacích materiálů v obecné a zvláštní rovině.⁴²

⁴⁰ METEŇKO, J., *Kriminalistické metody a možnosti kontroly sofistikovanéj kriminality*. Bratislava: Akadémia PZ, 2004, s.78. ISBN 80-8054-336-4.

⁴¹ VIŠŇOVSKÝ, M., *Využití kriminalisticko technických metod při individuální identifikacích osob a věcí policejními orgány na místě činu*. Plzeň, 2022, s.16. Absolventská práce. Vyšší odborná škola zdravotnická, managementu a veřejnosprávních studií, s.r.o. Vedoucí práce PhDr. Josef Vlček.

⁴² Uvedené v čl. 118. Pokynu policejního prezidenta č. 100/2018 o kriminalisticko technické činnosti.

Obecná rovina – charakterizuje písemnost jako celek, jak se jeví po své grafické stránce. Jde např. o celkový vzhled písemnosti, způsob psaní adresy, datum, oslovení, nadpisy, okraje, odstavce, řádky, kresby, podpis.

Zvláštní rovina – zaměřuje pozornost na dvě základní úrovně analýzy rukopisu, u první úrovně dílčích komponentů se jedná o části písmen a znaků základních komponentů – písmena velké i malé abecedy, diakritická a interpunkční znaménka. A druhá úroveň je složena z multikomponentů – graficky nedělitelné celky dvou nebo více písmen.

Cílem a podstatou identifikace osob podle ručního písma je zjistit, identifikovat pisatele nebo autora určitého písemného projevu. Individuálnost písemného projevu je z grafického hlediska považována za prokázanou na základě dlouhodobých zkušeností, avšak dosud nebyla doložena statisticky.⁴³

4.7 Identifikace osob podle hlasu

Identifikací osob podle hlasu se zabývá odvětví kriminalistické fonoskopie. Jedná se o kriminalistickou metodu, která se zabývá identifikací osob podle hlasu, dále možnostmi identifikace dalších fonoskopických stop vniklých ve zvukových záznamech. Fonoskopie vychází z předpokladu, že na světě neexistují dvě osoby, jejichž hlas je do všech důsledků stejný.⁴⁴

Podstatou kriminalistického zkoumání lidského hlasu je skutečnost, že je možné pomocí dostupných specifických metod, které využívá kriminalistika, vyhledat na zvukovém záznamu specifické znaky, tyto dále graficky zobrazit, vyhodnotit a určit předmětné znaky, které jsou charakteristické jen pro jednu osobu. Význam kriminalistické fonoskopie spočívá hlavně v jejím využití při objasňování skutečnosti v oblasti trestných činů, ve kterých byl zvukový záznam hlavním prostředkem na spáchání trestného činu (například zvukové výhrůžky, pomluvy nebo jiné nezákonné projevy), nebo tento záznam může přispět k pátrání nebo dokazování některých důležitých okolností. Současné moderní metody zkoumají a umožňují analyzovat mluvené projevy, vlastnosti zvukových záznamů jako je například pravost nahrávky,

⁴³ Uvedené v čl. 118. Pokynu policejního prezidenta č. 100/2018 o kriminalisticko technické činnosti.

⁴⁴ Uvedené v čl. 281. Pokynu policejního prezidenta č. 100/2018 o kriminalisticko technické činnosti.

určování prostředí, technické zařízení dále analýzu individuálních znaků v magnetickém záznamu na magnetofonových páscích.⁴⁵

Mezi objekty fonoskopické expertizy mohou být zvukové nahrávky nejrůznějšího charakteru. K okamžiku, kdy máme k dispozici srovnávací materiál, je možné provést individuální identifikaci objektu. Objektem zkoumání mohou být i technická zařízení, která se na vytvoření záznamu podílela. Objekty fonoskopie dělíme na fonoskopické stopy (sporný materiál), srovnávací záznamy zvuku, pomocné materiály. Možnosti identifikace osoby podle hlasových stop jsou velice rozsáhlé. V oblasti zkoumání hlasových projevů osoby na základě analýzy řeči lze tipovat věk, původ, povolání, vzdělání, bydliště osoby, provádět identifikaci mluvčího, zjišťovat pravost nahrávek. V oblasti zkoumání záznamových prostředků lze tipovat prostředí, místnost hovoru i její rozměry. Dále tipovat druh magnetofonu, typ použitého pásku, případně identifikovat magnetofon a v poslední řadě zjišťovat pravost magnetofonového záznamu.⁴⁶

Srovnávací materiály pro fonoskopické zkoumání jsou – ukázky řeči, zkoušky řeči, zkoušky hlasu. Ukázky řeči jsou záznamy přirozených rozhovorů, které jsou pořizeny bez vědomí prověřované osoby. Zkoušky řeči se pořizují s prověřovanou osobou. Ta musí hovořit svůj životopis a projev, který odpovídá smyslu sporného materiálu. Zkoušky hlasu se pořizují s prověřovanou osobou za účelem získání záznamů vět, které se vyskytují ve sporném materiálu. Grafický záznam elektronického analyzátoru hlasu se nazývá sonogram. Zkoumání zvuků okolního prostředí se provádí tak, že ve zkoumaných materiálech jsou zachyceny zvuky, které nesouvisí s řečí prověřované osoby, jedná se o zvuky charakterizující prostředí v době vzniku prověřovaného materiálu. Mohou to být zvuky dopravních prostředků, hlasy z rádia nebo televize a podobně. Tyto zvuky jsou důležité k typování prostředí.⁴⁷

Výsledkem zkoumání je skutečnost, že lze pomocí specifických metod vyhledat na zvukovém záznamu specifické znaky, graficky je zobrazit, poté vyhodnotit a určit znaky, které jsou charakteristické jen pro jedinou osobu. Předmětné informace a rozborů dovoluují prokázat shodu nebo rozdílnost dvou a více záznamů a identifikovat tak

⁴⁵ STRAUS, J, et al. *Kriminalistická technika. 3. vyd.* Plzeň: Aleš Čeněk, 2012, s. 158. ISBN 978-80-7380-409-1.

⁴⁶ STRAUS, J, et al. *Kriminalistická technika. 3. vyd.* Plzeň: Aleš Čeněk, 2012, s. 159. ISBN 978-80-7380-409-1.

⁴⁷ KONRÁD, Z., MUSIL, J., SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika*, Praha, C.H. Beck, 2004, s.180. ISBN: 80-7179-878-9.

konkrétní osobu. Zkoumání fonoskopických stop je složitá znalecká činnost, náročná na přístrojovou techniku. V rámci policie je toto zkoumání prováděno pouze v Kriministickém ústavu Praha.⁴⁸

4.8 Identifikace osob podle pachu

Identifikací osob podle pachu se zabývá obor kriminalistická odorologie, jedná se o odvětví kriminalistické techniky zkoumající vznik, fyzikální vlastnosti a chemické složení pachu osob a věcí s cílem určit jeho skupinovou příslušnost nebo jeho individuální identifikaci. Skupinová příslušnost nebo individuální identifikace pachu osob a věcí může být v oboru kriminalistiky určována porovnáváním pachových vzorků, u niž má být potvrzena nebo vyvrácena jejich shoda. Původ pachu je založen na všeobecné schopnosti přírodních látek organického a anorganického charakteru uvolňovat prostřednictvím odpařování nebo sublimace jednotlivé molekuly nebo atomy charakterizují jejich chemické složení.⁴⁹

Vznik pachu je závislý na pocení, jedná se o fyziologický jev způsobený činností potních žláz. Na těle člověka se nachází dva typy nerovnoměrně rozmístěných potních žláz. Prvním typem jsou ekrinní žlázy, jejichž ustálená soustava úkonů je termoregulačním prostředkem k regulaci tělesné teploty. Druhý typ žláz, které máme na těle jsou apokrinní žlázy reagující na emoční podráždění. Složení lidského potu je z vody, minerálních solí, organických látek a množství těkavých látek. Individualizace lidského pachu je dána několika okolnostmi, které mají na lidského jedince vliv. A to věk, rasa, pohlaví, způsob života a příjem potravy, nemoci, požívání léků, pracovní zařazení, konzumace tabákových výrobků, alkoholu nebo drog a používání kosmetických prostředků.⁵⁰

Rovněž kriminalistická odorologie zkoumá zejména vznik, vlastnosti a význam pachu člověka, výbušnin, drog a jiných látek. Hlavní podstata je analýza pachu. Pachová stopa zajištěná na místě činu je porovnávána se srovnávacím materiálem, který je získán od konkrétního objektu, nejčastěji ztotožňované osoby. Pachové stopy se

⁴⁸ VICHLENDÁ, M. *Kriminalistika: Studijní materiál pro Střední odbornou školu ochrany osob a majetku s.r.o.* Karviná, 2011, s.118.

⁴⁹ STRAUS, J., KLOUBEK, M. *Kriminalistická odorologie*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2010, s. 26. ISBN 978-80-7380-238-7.

⁵⁰ STRAUS, J., KLOUBEK, M. *Kriminalistická odorologie*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2010, s. 49. ISBN 978-80-7380-238-7.

v kriminalistické praxi vyskytují ve dvou základních formách. Pachové stopy na předmětech, které vznikají při kontaktu těchto předmětů s původcem pachu (například pachové stopy na zbrani, židli, dveřích, zámku). Pachové stopy, které vznikají vylučováním pachu do okolí původcem pachu (například stopy drog, unikajících plynů, výbušnin.)⁵¹

Pachové stopy na místě činu se zajišťují jako první a až potom se zajišťují další stopy. Zajišťují se způsobem *In natura*, jedná se o zajištění pachové stopy přímo s nosičem (například zbraně, nástroje, oděvy). Další způsob zajištění je na speciální snímač. Jedná se o speciální tkaninu, která se položí na předpokládané místo pachové stopy. Místo, kde byly zajištěny pachové stopy, se řádně zadokumentuje fotograficky, popisně, případně topograficky. Metodu pachové identifikace provádí a pachy porovnávají dva služební psi v uzavřené místnosti za přesně stanovených podmínek s vyloučením rušivých vlivů. Speciálně vycvičení psi jsou schopni označit shodné pachy dvou objektů z většího souboru. Kynologický pes, který je speciálně vycvičen porovnává pachové stopy se srovnávacími. Jde o proces, ve kterém se vycvičenému psovi dá očichat zajištěný pach určité osoby a následně se do připravené místnosti, ve které se nacházejí vzorky pachových konzerv, pustí pes, který postupně očichává vzorky. V případě, kdy pes najde shodný pach, tak naučeným způsobem schodu označí. Takový postup se několikrát opakuje. Pachové konzervy se pokaždé přemísťují a v konečné fázi se označená sklenice odebere úplně. Pokud oba psi opakovaně rozpoznají tutéž pachovou sklenici, tak lze tento úkon srovnávání požadovat jako průkazný.⁵²

Uchování a evidence sbírek je vedená na odborném pracovišti Odboru kriminalistické techniky a expertíz (dále jen „OKTE“) se dělí na evidence pachových konzerv, evidence srovnávacích pachových konzerv, evidence porovnávání a celkovou statistickou evidenci.⁵³

Sbírka pachových stop je vedena ve formě pachových konzerv a je využívána k budoucí identifikaci speciálně cvičeným psem. Jednotlivé pachové konzervy jsou

⁵¹ VICHLENDÁ, M. *Kriminalistika: Studijní materiál pro Střední odbornou školu ochrany osob a majetku s.r.o.* Karviná, 2011, s.121.

⁵² STRAUS, J, et al. *Kriminalistická technika. 3. vyd.* Plzeň: Aleš Čeněk, 2012, s. 198. ISBN 978-80-7380-409-1.

⁵³ Uvedené v Pokynu policejního prezidenta č. 145/2014, který se stanoví zásady k zabezpečení jednotného postupu Policie České republiky při využívání metody pachové identifikace.

číslovány, přičemž odkaz na čísla a umístění konkrétní konzervy se uvádí v informačním systému – Zájmové osoby policie (ZOP).⁵⁴

⁵⁴ NĚMEC, M. *Kriminalistická taktika pro policisty a studenty Policejní akademie České republiky v Praze*. Praha: ABOOK s.r.o., 2017, s. 165. ISBN978-80-906974-0-9.

5 KRIMINALISTICKÉ METODY IDENTIFIKACE VĚCÍ

5.1 Kriminalistická mechanoskopie

Je obor kriminalistické techniky, zabývající se vyhledáváním, zajišťováním a zkoumáním nástrojů, objektů se stopami nástrojů a úlomky nástrojů. Je naukou o stopách, nesoucích informaci o vnější struktuře uvedených objektů a v případě úlomků informacích o vnitřní i vnější struktuře. Objekty zkoumání a zajišťování jsou nástroje a jejich stopy, zámky, cylindrické vložky a kování, bezpečnostní úschovné objekty, plomby, porušení skla, mechanicky poškozené oděvní součástky, úlomky nástrojů a předmětů.⁵⁵

Hlavní význam mechanoskopie spočívá v tom, že umožňuje vytvoření správné představy o situaci, při které došlo ke spáchání trestného činu, dále o některých vlastnostech pachatele a pomáhá určit skupinovou příslušnost nástroje a tento nástroj pomáhá individuálně identifikovat. Poté určuje a zjišťuje mechanismus vzniku stop a jejich souvislost s konkrétní vyšetřovanou událostí a následně přispět k objasnění událostí a usvědčení pachatele.⁵⁶

Každý nástroj má na svém povrchu nejrůznější nerovnosti, které ve svém souhrnu vytvářejí na každém nástroji jedinečný, specifický mikrorelief. Kriminalisticky nejvýznamnější nerovnosti jsou vytvořeny na funkčních částech nástrojů (břitech, čelistech, střížných hranách apod.). Takto vytvořený mikrorelief je pro každý nástroj individuální a neopakovatelný, a to vzhledem ke způsobu, jakým vzniká. Jedinečný mikrorelief povrchu nástroje totiž vzniká od okamžiku, kdy je započata výroba nástroje, a dále se mění jeho používáním, poškozením, opotřebením, opravami, působením vlivu prostředí a končí zničením nástroje. Je zřejmé, že mikrorelief se v průběhu času mění, přičemž tyto změny mohou mít jak plynulý, tak i skokový charakter.⁵⁷

Vyhledávání mechanoskopických stop nečiní v kriminalistické praxi závažné problémy. Naprostá většina stop je patrná pouhým okem při pečlivé prohlídce objektů,

⁵⁵ Uvedené v čl. 48. Pokynu policejního prezidenta č. 100/2018 o kriminalisticko technické činnosti.

⁵⁶ VICHLENDÁ, M. *Kriminalistika: Studijní materiál pro Střední odbornou školu ochrany osob a majetku s.r.o.* Karviná, 2011, s. 152.

⁵⁷ STRAUS, J, et al. *Kriminalistická technika. 3. vyd.* Plzeň: Aleš Čeněk, 2012, s. 210. ISBN 978-80-7380-409-1.

na kterých se výskyt mechanoskopických stop předpokládá. V některých případech, zejména při vyhledávání drobných částecí, je potřebné použít jednoduché optické pomůcky. Vyhledanou stopu je třeba pečlivě popsat a zanést do dokumentace ohledání místa činu.

Stopy, které zkoumá mechanoskopie, jsou na základě mechanoskopického vzniku uspořádány a tvořeny prostorově. Dělí se na statické a dynamické. Statické jsou vtisky a dynamické jsou sešinuté stopy (soustavy rýh), rýhy a stopy zhmožděné. Stopy statické jsou například stopy kladiv vzniklé po úderu do předmětu, který se nepatrně deformuje, v úvahu přichází i vznik těchto stop v případech, kdy jsou dva objekty v dlouhodobém vzájemném kontaktu a vzájemně se neposunují. Stopy dynamické vznikají při vzájemném pohybu dvou objektů navzájem, nebo při pronikání pracovní části jednoho objektu do materiálu objektu druhého. Zajišťování stop se provádí fotograficky dle zásad makrofotografie a měrné fotografie, je velmi důležitý vhodný úhel nasvícení i několik opakování. In natura, to znamená celé předměty, či části předmětů, in natura se nepoužije, kde by vznikla neúměrná škoda. Dále mechanoskopickou stopu zajišťujeme odlitím nejlépe hmotami na bázi polymerových kaučuků.⁵⁸

Zkoumání mechanoskopických stop - v prvotním stadiu mechanoskopického zkoumání se používají metody vizuální, kdy se přímo na napadeném objektu posuzuje, jakým mechanismem mohla daná stopa vzniknout při použití konkrétního nástroje. Tato metoda však dává odpověď pouze na jednoduché otázky, její výhodou je však rychlost, nenáročnost a názornost. Nejčastěji se mechanoskopické stopy zkoumají optickými metodami, méně často metodami chemickými nebo optickými. Optické metody využívají různé druhy mikroskopů, řádově deseti a více násobných zvětšení. Užívají se binokulární stereomikroskopy, a to především pro celkové posouzení stopy a pracovních částí nástrojů, a mikroskopy komparační, které umožňují současné pozorování dvou objektů (stopy a srovnávacího materiálu) v jednom zorném poli a pomáhají vyhledávat shodné identifikační znaky. Výsledky lze dokumentovat fotograficky. Mechanické metody jsou využívány minimálně, v podstatě pouze při sestavování celku podle částí (např. pro zjištění, zda byl úlomek součástí určitého celku). Chemické metody se využívají při zjišťování chemického složení drobných částecí (pilin, hoblin). Fotografické metody zkoumají mechanoskopické stopy z pohledu makro i mikrofotografie a dovolují zhotovit

⁵⁸ STRAUS, J, et al. *Kriminalistická technika*. 3. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2012. s. 211. ISBN 978-80-7380-409-1.

dokonalé obrazy zkoumaných stop a porovnávat je všemi obvyklými způsoby. Jejich předností se využívá k názorné dokumentaci shodných stop po úspěšné identifikaci nástroje optickými metodami. Individuální identifikace nástrojů podle zanechaných stop na místě činu se provádí na základě využití specifických identifikačních znaků, které jsou vlastní jedinému nástroji, a tak jej vyčleňují ze skupiny nástrojů se shodnými všeobecnými identifikačními znaky. Individuální identifikace nástrojů podle částí (úlomků) není zpravidla obtížná. Mnohdy postačí pouhé přiložení odlomené části k poškozenému místu nástroje. Situace je však obtížnější, pokud byl poškozený nástroj dále používán a došlo k pozměnění lomové plochy a jejího okolí.⁵⁹

Police České republiky užívá několik studijních mechanoskopických sbírek. Studijní sbírka obsahuje specializované nástroje a přípravky pro trestní čin. Odbor kriminalistické techniky a expertíz užívá sbírky z míst trestných činů spáchaných na území kraje, stopy nástrojů, úlomky nástrojů a části rozbitých předmětů. Kriminalistický ústav Praha vede sbírku MECHOS, jedná se o celostátní počítačovou evidenci mechanoskopických stop. Dále je v dané sbírce fyzicky vedena sbírka stop na autozámčích a sbírka stop profilových rozlamovačů cylindrických vložek.⁶⁰

5.2 Kriminalistická trasologie

Jedná se o obor kriminalistické techniky, který se zabývá vznikem, vyhledáváním, zajišťováním a zkoumáním stop obuvi, nohou, stop dopravních prostředků, stop části lidského těla, oděvů, předmětů, zvířat. Rovněž se jedná o nauku o stopách, která zkoumá stopu jako zobrazení vnější stránky objektů za účelem individuální nebo skupinové identifikace a k objasnění všech skutečností a okolností spojených se vznikem trasologické stopy. Význam trasologie spočívá v tom, že lze na základě vyhodnocení charakteristických znaků, které se ve stopy odrazily (opotřebení, poškození, opravy, výrobní vady), provést individuální případně druhovou identifikaci. Trasologické stopy jsou nejčastěji se vyskytující stopy na místě činu.⁶¹

⁵⁹ VICHLENDÁ, M. *Kriminalistika: Studijní materiál pro Střední odbornou školu ochrany osob a majetku s.r.o.* Karviná, 2011, s. 156.

⁶⁰ HLAVÁČEK, J., PROTIVÍNSKÝ, M. *Praktická kriminalistika*, Praha, 2006, s. 213.

⁶¹ KONRÁD, Z.; PORADA, V.; STRAUS, J.; SUCHÁNEK, J., 2014. *Kriminalistika. Teorie, metodologie a metody kriminalistické techniky*. Plzeň: Aleš Čeněk, s. 229. ISBN 978-80-7380-535-7.

Trasologické stopy se dělí podle mechanismu vzniku na stopy plošné (otisky navrstvené, odvrstvené, periferní), dále na stopy plastické (vtisky objemové). Dále rozlišujeme tyto trasologické stopy jako objekty zkoumání na stopy bosých nohou, obuvi, lidské bipedální lokomoce, stopy nekolejových dopravních prostředků (pneumatik jízdních kol, automobilů, motocyklů, pásových vozidel, smykových vozidel, zemědělské a jiné stroje), stopy po částech lidského těla, kde se nenachází papilární linie, stopy chrupu, dále stopy oděvních svršků, stopy zvířecích nohou, stopy osobní potřeby a stopy po přemístování objektů.⁶²

Trasologické stopy na místě činu jsou často viditelné a většinou se nachází na zemi nebo podlaze. Je proto nutné dbát, aby na místě činu nedošlo k poškození nebo ke zničení stopy vlastní chůzí v ohledávaném prostoru. Některé druhy plošných latentních trasologických stop se vyhledávají pomocí šikmého osvětlení. Trasologické stopy je nutno vyhledávat i v širším okolí, než je ohledávaný prostor, zajišťují se v originále (in natura), dále fotograficky, sejmutím na různé druhy folií, odléváním, práškem a elektrostatickými snímači. Při zkoumání stop obuvi je skupinová příslušnost založena na existenci znaků společných určitému druhu obuvi, jedná se o rodové a druhové znaky, podle nichž lze určit, zda se jedná o obuv dámskou, dětskou, pánskou. Skupinová příslušnost spočívá ve znacích daných výrobou, a to rozměr a tvar obuvi, rozměr a tvar vzoru, způsob připevňování spodku ke svršku obuvi. Individuální identifikace je založena na individuálních znacích odražených ve stopě kvalitou povrchové struktury podešve a podrážky. Při zkoumání stop vozidel se zkoumají stopy pneumatik, nositelem těchto znaků je vzor povrchu běhounů pneumatiky z hlediska jejich konstrukčního umístění a významu z ohledu na rozchod a rozvor předmětného vozidla zkoumání. Pro skupinovou identifikaci se zkoumá tvar a rozměr základního vzoru, rozměry, rozchod vozidla a rozvor vozidla. Individuální identifikaci lze určit znaky opotřebením při použití pneumatiky nebo různými opravami. Rovněž lze určit směr pohybu dopravního prostředku.⁶³

Police České republiky užívá systém TRASIS, jedná se o trasologický identifikační systém, který se skládá z katalogu podešví a obuvi, a ze sbírek stop z míst

⁶² STRAUS, J., PORADA, V., *Kriminalistická trasologie.*, Praha: 2004, s. 5. ISBN 80-7251-160-2-0.

⁶³ VICHLENDÁ, M. *Kriminalistika: Studijní materiál pro Střední odbornou školu ochrany osob a majetku s.r.o.* Karviná, 2011. s. 177–181.

trestných činů. V kriminalistickém ústavu Praha je vedena centrální sbírka vzorů podešví a stop. Na odborech kriminalistických technik a expertíz se vedou sbírky stop in natura.⁶⁴

5.3 Kriminalistická balistika

Jedná se o kriminalistickou nauku a vědu, která se zabývá střelnými zbraněmi, střelivem, naukou o identifikaci zbraní podle vystřelených nábojnic a střel, je to nauka o předmětech, které byly střelbou poškozeny, nauka o vnitřní, vnější a přechodové balistice, dále balistika zkoumá povýstřelové zplodiny. Zbraní se rozumí takový zbraňový systém, který je způsobilý dopravit do cíle projektil a vyvolat v něm devastující a ničivý účinek. Projektil je hmotný objekt ve stavu kapalném, pevném, plynném, případně forma energie vyslaná zbraní k cíli.⁶⁵

Objekty balistického zkoumání jsou střelné zbraně všeho druhu vyrobené v továrně, dále zhotovené zbraně ručně nebo i laickým primitivním způsobem, střelivo všeho druhu, střely, nábojky, nábojnice. Dále zkoumá předměty se stopami zásahu a účinky střely a předměty se stopami vedlejších produktů výstřelu. Předměty se stopami zásahu a účinky střely jsou vstřel, výstřel, průstřel, nástřel a zástřel. Vstřel je místo, kudy střela vnikla do objektu. Výstřel je místo, kudy střela z objektu vyšla. Průstřel je střelný kanál spojující vstřel a výstřel. Nástřel je místo, kde se střela od objektu odrazila. Zástřel je místo, kde střela v objektu uvízla. Předměty se stopami vedlejších produktů výstřelu jsou ožeh, dým, plamen, střelný prach. Dále balistiku dělíme podle tělesa v definovaném prostředí na balistiku vnitřní, jedná se o pohyb střely v hlavni, a přechodovou, což je nauka o pohybu střely bezprostředně po opuštění ústí hlavně, kdy na střelu ještě působí vytékající spalné plyny a vnější, což je nauka o pohybu střely mimo hlaveň.

Zbraně dělíme na zbraně palné, kdy střela je urychlována spálenými plyny výmetné náplně ohřáté rychlým uvolněním chemické energie, dále plynové, které využívají k urychlení střely vzduchu nebo jiného plynu stlačeného mechanickým způsobem a mechanické, ty využívají k vymetení střely mechanické energie.⁶⁶

⁶⁴ HLAVÁČEK, J., PROTIVÍNSKÝ, M. *Praktická kriminalistika*, Praha, 2006, 147 s. 213.

⁶⁵ PLANKA, B, et al. *Kriminalistická balistika*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2010, s. 13. ISBN 978-70-7380-036-9.

⁶⁶ TUČEK, J. a kol., *Policejní pyrotechnika*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014, s. 37-40. ISBN 978-80-7380-510-4.

Při zajišťování na místě činu se zbraně nejprve zajistí fotograficky, vždy nutno vyhotovit náčrtek a plánek, důležité je vyfotografovat polohu zbraně a jejich součástí. Nabitá zbraň se musí vždy vybit, u pistole je nutno vyndat zásobník a náboj z nábojové komory. Se zbraní se musí zajistit všechny zásobníky, náboje a související součásti. Dále při zjišťování doby od posledního výstřelu je nutno uvést, v jakém prostředí byla zbraň nalezena, a zajistit i případné obaly zbraně. Nábojnice a střely se musí rovněž zajistit fotograficky a dále se musí zhotovit náčrtek a plánek. Vždy je nutno zajistit náboje, nábojnice a střely. Pro vyhledání lze použít i cvičeného psa, či detektor kovů. Při zajišťování nelze použít kovové nástroje. Jestliže se vyjmají střely z těl, tak se vždy postupuje s lékařem, lze využít i rentgen. U střel s hromadnou střelou je nutno hledat i zátky a krytky. Každá balistická stopa se balí samostatně a označí se číslem. Při zajišťování a zkoumání zbraní a jejich součástí se určuje, zda jde o zbraň, dále druh, značka, původ, doba výroby a charakteristika zbraně, technický stav zbraně, její způsobilost ke střelbě, činnost mechanismů, bezpečnost ovládní, možnost nežádoucího výstřelu, provedené dodatečné úpravy nebo opravy, přesnost střelby, příčina havárie zbraně. U střeliva se zjišťuje druh střeliva, ráže, původ a stav střeliva, příčiny selhání střeliva, technologie laborace a původnost jednotlivých součástí střeliva, technické a balistické parametry střeliva.⁶⁷

Kriminalistický ústav v Praze vede sbírku balistických stop z neobjasněných trestných činů, nábojnice a střely, vše je vedeno v Ústřední sbírce balistických stop. Odbory kriminalistické a technické expertízy vedou studijní a pracovní sbírky zbraní a střeliva.⁶⁸

Informační systém, kterým disponují ústavy, se nazývá P-ZBRANĚ. Jedná se o sbírku pohřešovaných a nalezených zbraní, dále pak jsou zde evidované zajištěné, zadržené, odebrané, odevzdané a propadlé zbraně a v poslední řadě zakázané doplňky zbraní. Tento informační systém slouží k pořizování, uchovávání a vytěžování údajů o pohřešovaných a nalezených zbraních, municích, střeliva a výbušnin.⁶⁹

⁶⁷ Uvedené v čl. 111-114. Pokynu policejního prezidenta č. 100/2018 o kriminalisticko technické činnosti.

⁶⁸ HLAVÁČEK, J., PROTIVÍNSKÝ, M. *Praktická kriminalistika*, Praha, 2006, s. 213.

⁶⁹ CHMELÍK, J. a kol., *Rukověť kriminalistiky*. Plzeň: Aleš Čeněk. 2005, s. 197. ISBN 80-86898-36-9.

6 FODAGEN A PORIDOS

6.1 Informační systém FODAGEN

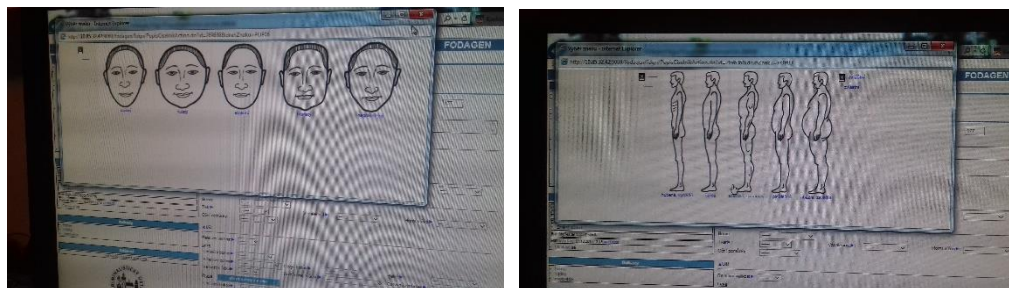
Jedná se o centrální informační systém provozovaný Policií České republiky, který je primárně určen pro zaznamenávání identifikačních úkonů. Samotný název Fodagen napovídá, že se jedná o zkratku třech základních identifikačních úkonů, FOtografie, DAktyloskopie, GENetika, dále je součástí Fodagenu ještě úřední popis osoby. Výše uvedené identifikační metody se provádí hlavně u osob, proti kterým je vedeno trestní řízení. Díky komplexně vloženým informacím je předmětný informační systém přehledně použitelný i pro potřeby pátrání po osobách. Popisované úkony jsou prováděny kriminalistickými technikami SKPV, kteří mají příslušná oprávnění vkládat data do tohoto informačního systému.⁷⁰

Samotné provádění identifikačních úkonů začíná poučením zájmové osoby o způsobu chování a vyhotovení jednotlivých úkonů, tyto jsou jí důkladně vysvětleny a vše, jak bude probíhat. Prvním identifikačním úkonem je úřední popis osoby, který se provádí za fyzické přítomnosti zájmové osoby. Kriminalistický technik si popisovanou osobu řádně prohlédne, pohovoří s ní, kdy pozoruje i mluvu a způsob vyjádření, a to později zapíše do systému. Úřední popis osoby je sestavován dle jednotného systému přímo do IS Fodagen, tak, aby nedošlo k žádným nepřesnostem vlivem subjektivního vnímání. Pro přesný popis osoby systém umožňuje i obrazové náhledy, které samotný popis zjednodušují a usnadňují rozhodování mezi nabízenými možnostmi. Jednotlivé náhledy a nabídky jsou pravidelně vedeny a aktualizovány Kriminalistickým ústavem Praha Policie České republiky (dále jen KÚP) tak, aby přesně odpovídaly aktuálním požadavkům a trendům.⁷¹

⁷⁰ CHMELÍK, J. a kol., *Rukověť kriminalistiky*. Plzeň: Aleš Čeněk. 2005, s. 138. ISBN 80-86898-36-9.

⁷¹ Pokyn policejního prezidenta č. 275/2016, o identifikačních úkonech.

Obr. 1: Náhled PC monitoru při sestavování úředního popisu osoby s nápovědou, v levé části je ukázka sestavování obličejové části osoby a v pravé části je ukázka sestavování postavy osoby.⁷²

Druhým identifikačním úkonem je fotografování zájmové osoby. Provádí se několik fotografií dle příslušných směrnic. Jedná se o trojdílné a portrétní fotografie. Na trojdílné fotografii je zájmová osoba focena ze tří profilů. První profil je z boční pravé strany, druhý profil je z čelní strany přímé a třetí profil z šikmého tříčtvrtinového pootočení osoby z levé strany. Osoba je focena bez pokrývky vlasů a jiných doplňků. Následuje portrétní fotografie čelní fotografie, dále fotografie ve stoje čelem k policejnímu technikovi. Jako poslední se provádí fotografie různých tetování, markantů, či dalších anomálií. Vše se fotografuje s měřítkem a vše se důkladně popisuje.⁷³

Obr. 2: Způsob realizace fotografování – pravý profil osoby, jedná se o první fotografii v pořadí.⁷⁴

⁷² Zdroj vlastní foto.

⁷³ Pokyn policejního prezidenta č. č. 275/2016, o identifikačních úkonech.

⁷⁴ VIŠŇOVSKÝ, M., *Využití kriminalisticko technických metod při individuální identifikaci osob a věcí policejními orgány na místě činu*. Plzeň, 2022, s. 25., Absolventská práce. Vyšší odborná škola zdravotnická, managementu a veřejnosprávních studií, s.r.o. Vedoucí práce PhDr. Josef Vlček.

Obr. 3: Realizace fotografování osoby – záběr čelní fotografie a záběr šikmého pootočení osoby z levé strany.⁷⁵

Obr. 4: Realizace fotografování – záběr celé postavy ve zpřímené poloze čelní strany, a portrétní fotografie.⁷⁶

Obr. 5: Fotografování markantů osoby, tetování a pooperační jizva, tyto markanty jednoznačně napomáhají k určení totožnosti osoby.⁷⁷

⁷⁵ VIŠŇOVSKÝ, M., *Využití kriminalisticko technických metod při individuální identifikaci osob a věcí policejními orgány na místě činu*. Plzeň, 2022, s. 26., Absolventská práce. Vyšší odborná škola zdravotnická, managementu a veřejnosprávních studií, s.r.o. Vedoucí práce PhDr. Josef Vlček.

⁷⁶ VIŠŇOVSKÝ, M., *Využití kriminalisticko technických metod při individuální identifikaci osob a věcí policejními orgány na místě činu*. Plzeň, 2022, s. 26., Absolventská práce. Vyšší odborná škola zdravotnická, managementu a veřejnosprávních studií, s.r.o. Vedoucí práce PhDr. Josef Vlček.

⁷⁷ Zdroj vlastní foto.

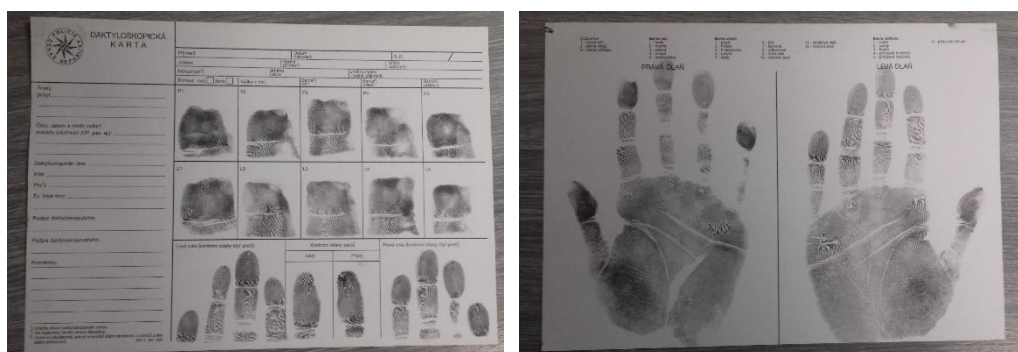
Třetím identifikačním úkonem je odebrání genetického profilu z dutiny ústní pro genetickou expertízu. Tento úkon se provádí bukálním stěrem na vatový tampon. Stěr se provádí z vnitřní strany tváře celkem ve dvojnásobném provedení. Po provedeném stěru se vatové tyčinky uloží do papírové transparentní bukální soupravy a odesílají se na KÚP ke vložení do Národní databáze DNA.⁷⁸

Obr. 6: Provedení odběru biologického materiálu – bukálního stěru a souprava pro odběr a odeslání biologického materiálu.⁷⁹

Posledním identifikačním úkonem je daktyloskopování osoby. Tento úkon je prováděn na daktyloskopické kartě, kam se přenesou otisky všech prstů zájmové osoby. Karta je oboustranná, kdy na přední stranu se přenesou otisky všech prstů a na druhou stranu se přenesou otisky dlaní zájmové osoby. Karta se vyhotovuje ve dvojnásobném provedení.

Obr. 7: Daktyloskopická karta zájmové osoby.⁸⁰

⁷⁸ Pokyn policejního prezidenta č. 250/2016, o identifikačních úkonech.

⁷⁹ VIŠŇOVSKÝ, M., *Využití kriminalisticko-technických metod při individuální identifikaci osob a věcí policejními orgány na místě činu*. Plzeň, 2022, s. 27., Absolventská práce. Vyšší odborná škola zdravotnická, managementu a veřejnosprávních studií, s.r.o. Vedoucí práce PhDr. Josef Vlček.

⁸⁰ Zdroj vlastní foto.

Takto vyhotovené identifikační úkony jsou následně uloženy elektronicky do databáze systému Fodagen, souprava pro odběr biologického materiálu a daktyloskopické karty jsou odeslány na KÚP, kdy tyto profily jsou vloženy do národních databází. Uživatelem systému Fodagen je vybraná skupina příslušníků oddělení kriminalistické techniky, kteří jsou oprávněni vkládat a mazat data do systému. Náhledové oprávnění mají dále příslušníci z „SKPV“. Tito příslušníci „SKPV“ mají značně omezená uživatelská práva.⁸¹

6.2 Informační systém PORIDOS

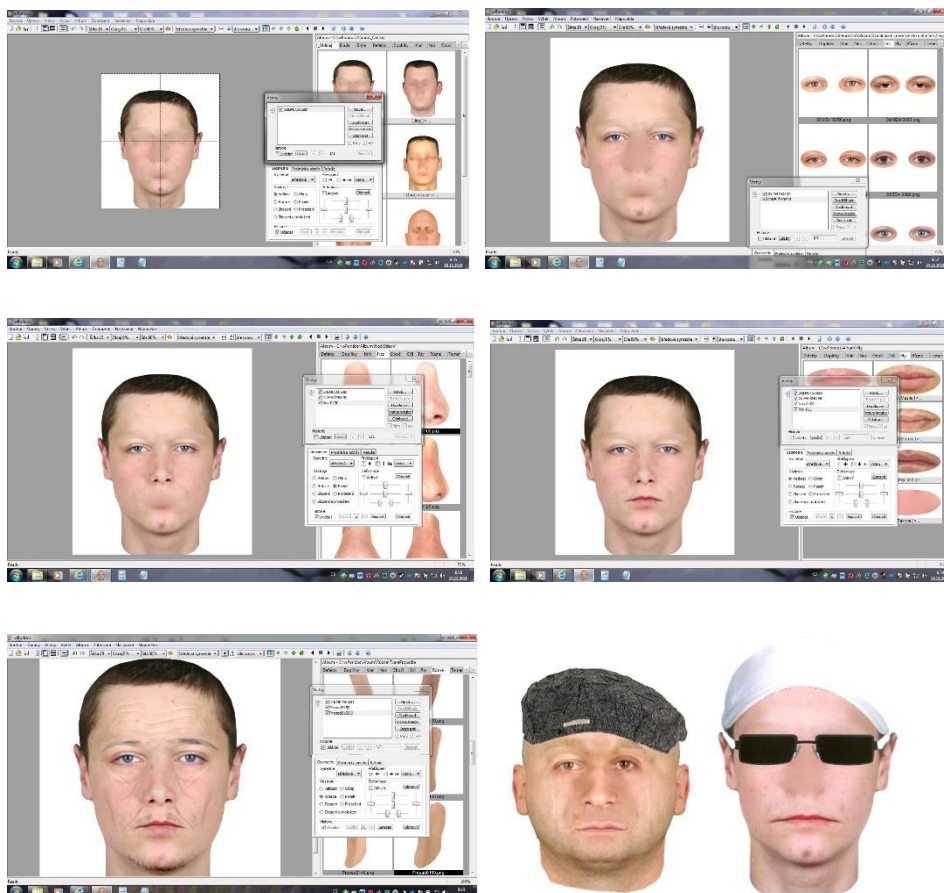
Jedná se o počítačový systém, který je výhradně určený pro portrétní imaginaci a byl vyvinut Kriminalistickým ústavem Praha. Na vývoji se podíleli čeští antropologové. Jedná se o program určený k portrétní identifikaci osob, jak už napovídá jeho název PORtrétní IDentifikace OSob. Prostřednictvím tohoto programu je možné sestavit realistický portrét osoby pachatele. Program je tvořen základem rozšiřitelných databází fotografií obličejů skutečných osob, které jsou rozděleny na několik obličejových částí – partií. Obsahem programu jsou dále různé databáze doplňků, jako například brýle, čepice, vousy. Všechny části databází lze různě mezi sebou kombinovat a upravovat dle výpovědi svědka nebo poškozeného.

V úvodní fázi nastíní příslušník PČR provádějící úkon osobě postup, jakým bude popis tvořen, tzv. „identikit.“ Následně je vyslychaná osoba dotazována k osobě pachatele, kdy příslušník PČR zjišťuje, do jaké míry je osoba schopna si pachatele vybavit v paměti a následně tyto uložené informace co nejpřesněji předat příslušníkovi PČR. Samotné sestavování portrétního tvaru obličejů začíná vždy výběrem základního tvaru obličejů. Následně se přidávají vlasy, účesy, poté vrstva očí, oční víčka a přidávají se různé druhy odstínů. Nakonec se přidávají brýle, čepice atp. V další fázi se přidávají a navzájem kombinují vrstvy nosu a dalším krokem jsou ústa. Následující vrstva zahrnuje obrazovou galerii vousů a obočí. Poslední a závěrečné vrstvy tvoří různé vrásky, jizvy, propadlé tváře, pytle pod očima, hrubá kůže a další nedokonalosti obličejů, tetování. Na konečné verzi „identikitu“ bývá ve spodní části listu vyjádřena podobizna pachatele v procentech a také vytíženost. Nejedná se o objektivní posouzení podobnosti, ale tento poměr vyjadřuje stav, do jaké míry si vyslychaná osoba pamatuje podobu pachatele. Vyhotovení celého

⁸¹ HLAVÁČEK, J., PROTIVÍNSKÝ, M. *Praktická kriminalistika*, Praha, 2006. s.156.

„identikitu“ trvá přibližně 30 minut. Program „PORIDOS“ umožňuje sestavení portrétu v barevné i černobílé variantě.⁸²

Obr. 8 : Náhledy PC monitoru při tvorbě portrétu osoby.⁸³

⁸² Pokyn policejního prezidenta č. č. 250/2016, o identifikačních úkonech.

⁸³ SKPV Cheb, oddělení násilné kriminality, nprap. Pavel Macák.

7 KAZUISTIKA PŘÍPADU

Prvotní informace k případu

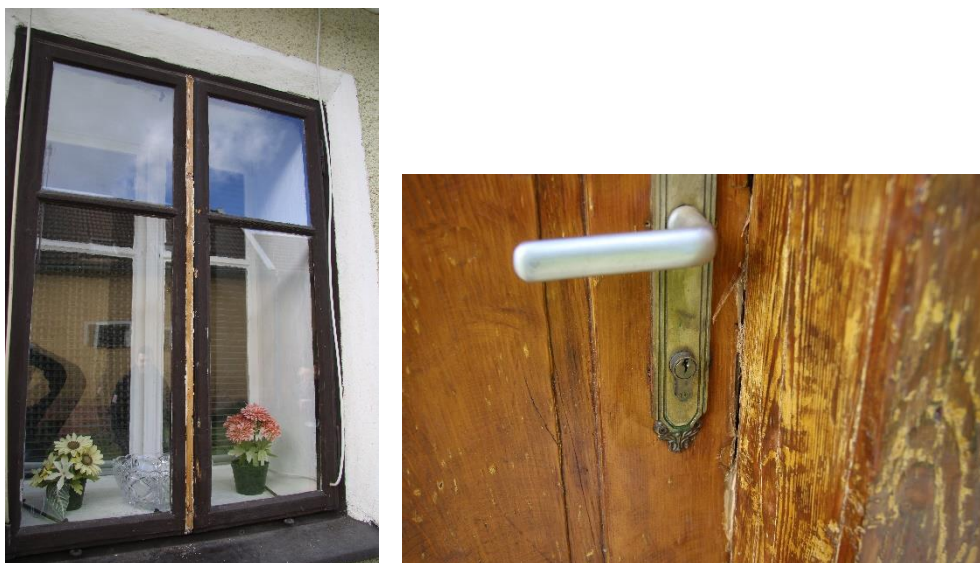
Dne 12.10.2020 v 10:50 hodin, telefonicky na linku 158 oznámila Petra B., že se neznámý pachatel vloupal na pozemek chaty a do chaty v obci Zadní Chodov. Na předmětné místo oznámení byla vyslána dvojčlenná hlídka příslušníků PČR z OOP Planá. Po příjezdu na místo oznámení hlídka kontaktovala oznamovatelku, která uvedla, že na uvedené chatě byla naposledy 5.10.2020, kdy bylo na chatě vše v pořádku. Dále byl na místě kontaktován pan Josef Š., který byl majitel objektu. Ten hlídce uvedl, že vstupní branka na pozemek předmětného domu je vypáčena, dále vstupní dveře do domu jsou rovněž poškozeny páčením. Dále bylo zjištěno, že pachatel v domě nejspíš nějakou dobu přebýval. Poškozený dále uvedl, že z chaty mu byly odcizeny doklady a dokumenty k vozidlu Hyundai, které bylo rovněž odcizeno z přilehlé stodoly domu. Dále z domu byly odcizeny nějaké potraviny, oděvy a finance. Po zjištění prvotních informací byla na místo činu vyžádána výjezdová skupina ÚO Tachov ve složení kriminalistický technik, příslušník „SKPV“ z operativy a služební kynolog PČR.

Obr. 9: Celková fotografie napadeného objektu, a výhled na poškozenou vstupní branku na pozemek domu.⁸⁴

⁸⁴ SKPV ÚO Tachov, oddělení kriminalistické techniky, nrap. Višňovský Milan.

Obr.10: Poškození okenního rámu a vstupních dveří do domu.⁸⁵

Po příjezdu výjezdové skupiny služební kynolog započal pátrání po pachateli, služební pes znovu prohledal celý objekt, zda se pachatel nenachází uvnitř a poté byl pes připuštěn, aby pátral po „horké stopě“. Příslušník kriminální služby na místě opět vytěžil domácí osoby a rovněž bylo provedeno šetření v blízké benzinové čerpací stanici, kde se nachází kamerový systém. Obsluha čerpací stanice hlídce uvedla, že minulý týden na čerpací stanici chodili nějací jemu neznámí Romové, kteří u něho „tankovali“ pohonné složky nakupovali cigarety zn. Chesterfield. K popisu dále uvedl, že tito romové nejsou místní, že je viděl poprvé. Dále bylo hlídce řečeno, že tito lidé se pohybovali osobním vozidlem zn. Opel modré barvy. K věci uvedl, že policii poskytne úplný kamerový záznam z kamer čerpací stanice. Následně bylo zájmové vozidlo ustanoveno z předložených kamerových záznamů.

Ohledání místa činu

Ve věci bylo kriminalistickým technikem, výjezdové skupiny, započato vlastní ohledání místa činu a bližšího okolí. Nejprve bylo provedeno vizuální ohledání místa činu, po němž se předběžně stanoví rozsah ohledání a zvolí se postup ohledání. Následně byl stanoven koncentrický způsob ohledání místa činu.

⁸⁵ SKPV ÚO Tachov, oddělení kriminalistické techniky, nrap. Višňovský Milan.

Ohledání místa činu bylo započato před vstupní bránou na pozemek domu, kdy bylo zjištěno, že dřevěná závora zámku je poškozena od neznámého předmětu a byla částečně rozlomena (obr.č.9). Rozlomení a poškození vrat bylo zdokumentováno fotograficky s měřítkem. Na pravé straně pozemku se nachází rekreační dům s přístavkem a v zadní pravé části pozemku se nachází dřevěná stodola. Úkon ohledání pokračoval ohledáním vchodových dveří do domu a pravých oken v čelní straně domu. Na dveřích bylo zjištěno, že rám dveří je rovněž vypáčen a zámek je viditelně nepoškozen. Z ohledání bylo patrné, že pachatel vstupní dveře vtlačil do domu a tím došlo k poškození rámu dveří. Okno v levé přední části bylo rovněž ve svém rámu poškozeno páčením, avšak překonáno nebylo, tak se pachatel rozhodl vtlačit vstupní dveře a tím vstoupil do objektu (obr č.10). Za vstupními dveřmi se nachází místnost předsíně, ve které bylo patrné, že pachatel pootvíral všechny zásuvky u stolů. Dále se prošlo přes koupelnu do další předsíně, kde na pravé straně horní desky stolu byly čerstvé cigaretové nedopalky značky Chesterfield (obr.č.11). Tyto nedopalky byly policejním technikem zajištěny jako stopa č. 1, 2 biologická. Dále se přes předsíně vstoupilo do místnosti kuchyně. V kuchyni vše nasvědčovalo tomu, že pachatel zde nějakou dobu přebýval. Na jídelním stole v kuchyni byly rozvazy jídla a pití. Dále několik láhví od alkoholu (obr.č.12). Z pivní láhve byla zajištěna, pomocí prostředku na zviditelňování latentních stop, tzv. argenterátu, daktyloskopická stopa č. 4. Ostatní láhve od alkoholu byly zajištěny jako stopy věcné č. 3 – in natura (obr.č.13).

Obr.11,12: Výhledy na zajištěné cigaretové nedopalky jako stopa č. 1, 2 biologická a výhled stůl v kuchyni.⁸⁶

⁸⁶ SKPV ÚO Tachov, oddělení kriminalistické techniky, nrap. Višňovský Milan.

Obr.č.13: Výhledy na zajištěnou stopu č. 3 – věcnou a stopu č. 4 – daktyloskopickou.⁸⁷

Dále na sporáku v kuchyni se nacházel talíř s vidličkou a zbytky jídla. Předmětná vidlička v talíři byla technikem zajištěna jako biologická stopa č. 5 (obr. č. 14).

Obr. č. 14: výhled na zajištěnou stopu č. 5 biologickou.⁸⁸

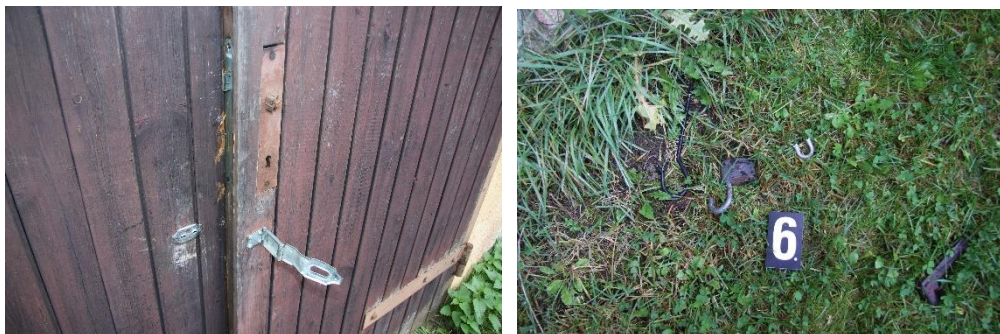
Po ohledání kuchyně bylo pokračováno v ohledání dalších místností objektu. Jednalo se o obývací místnost, která se nacházela na levé straně od kuchyně. Zde rovněž bylo patrné, že pachatel v objektu nějaký čas pobýval, protože závěsy v okně byly zataženy a deky byly na pohovce rovněž poházeny. Poté úkon ohledání pokračoval v ložnici na pravé zadní straně objektu. Zde se peřiny nacházely rovněž neustlané a závěsy v okně byly zataženy. Po ohledání místností v prvním podlaží se pokračovalo v ohledáních půdních prostor. Na půdě domu se nacházel pouze starý nepoužívaný nábytek a různé zahradní předměty, krabice a nádoby. I zde bylo patrné, že se pachatel na půdě pohyboval. Po ohledání vnitřních prostor domu bylo přikročeno k ohledání stodoly, která se nacházela na pravé straně u domu. Vjezdová dřevěná vrata o velikosti křídla 95 x 205 cm byla v době ohledání viditelně poškozena. Byla opatřena kovovou petlicí, která byla vypáčena, klika vrat byla ulomena. Rám vrat byl v oblasti zámku rovněž

⁸⁷ SKPV ÚO Tachov, oddělení kriminalistické techniky, nrap. Višňovský Milan.

⁸⁸ SKPV ÚO Tachov, oddělení kriminalistické techniky, nrap. Višňovský Milan.

poškozen vrypy od neustanoveného předmětu (obr. č. 15). Vrata byla osazena dozickým zámekem, který byl viditelně poškozen. Visací zámek se v době ohledání nacházel na trávě pod poškozenými vraty, tento byl následně zajištěn jako stopa č. 6 mechanoskopická (obr. č. 16).

Obr. č. 15 a 16: Výhledy na poškozená vrata do stodoly a zajištění mechanoskopické stopy č. 6.⁸⁹

Ve vnitřních prostorách přilehlé stodoly se nacházelo zahradní nářadí, staré jízdní kolo, pneumatiky, nepojízdný motocykl, dětské hračky. Úkon ohledání pokračoval ohledáním osobního vozidla, jenž stálo zaparkované před vraty stodoly. Na vozidle se nenacházely registrační značky. Pravé přední dveře u řidiče byly otevřeny a rám dveří byl poškozen deformací. Interiér vozu byl velice zašpiněn čerstvě nanošenu zeminou, kdy to vypadalo, jako by chtěl pachatel místo činu znehodnotit. Ve spínací skřínce vozu se nacházely zasunuté souhlasné klíče a ze středového panelu vozu bylo vytrženo autorádio, další dvě zřejmě kradená autorádia se nacházela na podlaze před sedadly spolujezdce (obr. č.17). Policejním technikem byly z auto klíčků a z madla řadicí páky zajištěny biologické stěry na tampon a následně zajištěny jako stopy č. 7 a 8 biologické (obr. č. 18). V zavazadlovém prostoru vozu se nic nenacházelo. Ohledáním vozidla bylo zjištěno, že pachatel s vozidlem manipuloval a pokoušel se s ním jezdit. Dále byly nafoceny identifikátory vozu a celkový stav najetých kilometrů. Domácí osoby hlídce uvedly, že původně vozidlo bylo zaparkováno v horní stodole v zadní pravé části pozemku. Poté se pokračovalo v ohledání horní stodoly. Vstup do stodoly je opatřen dvěma vstupními bránami, jedná se nachází z čelní strany a druhá ze strany zadní.

⁸⁹ SKPV ÚO Tachov, oddělení kriminalistické techniky, nrap. Višňovský Milan.

Obr. č. 17 a 18: Výhledy do interiéru vozidla a zajištění biologických stop č. 7 a 8.⁹⁰

Předmětná stodola má vstupní vrata dvoukřídlová, kdy každé křídlo má 95x205cm. Vrata nebyla osazena žádným uzamykatelným mechanismem, pouze dřevěnou závorou. Během ohledání domácí osoby hlídce uvedly, že v této stodole mělo stát vozidlo, které se na pozemku domu ani v blízkém okolí nenacházelo a že tedy muselo být ze stodoly zcizeno. Hlídka okamžitě uvědomila cestou operačního důstojníka předmětnou událost a bylo vyhlášeno pátrání po vozidle. Jednalo se osobní vozidlo Hyundai zelené barvy. Dále bylo pokračováno v ohledání stodoly. V zadní pravé části stodoly byly zjištěny otisky podešví obuvi, které byly následně zajištěny jako stopy č. 9, 10, 11 trasologické. Stopy byly zaměřeny měřítkem a pomocí šikmého osvětlení byly zajištěny fotograficky (obr. č. 19). Zadní vrata do stodoly byly v době ohledání uzavřeny a uzamčeny, viditelně nepoškozeny. Dále byly fotograficky zajištěny trasologické stopy po motorovém vozidle v přední části stodoly. Tímto bylo dokončeno ohledání objektu domu, přední stodoly a druhé stodoly. Celkem bylo zajištěno 11 kriminalistických stop, které byly následně na oddělení kriminalistické techniky zabaleny a poté zaslány na odbor kriminalistické techniky a expertiz se sídlem v Plzni.

⁹⁰ SKPV ÚO Tachov, oddělení kriminalistické techniky, nrap. Višňovský Milan.

Obr. č. 19: Výhledy na zajištěné stopy č. 9, 10 trasologické.⁹¹

Zadržení pachatele

Dne 14.10.2020 ve večerních hodinách v okrese Planá byla prováděna dopravně bezpečnostní akce. Během této akce bylo zastaveno osobní motorové vozidlo Hyundai Atos. Jednalo se o vozidlo, které bylo totožné s odcizeným vozidlem ze stodoly oznamovatele v obci Zadní Chodov. Řidič vozidla byl vyzván k předložení dokladů potřebných k řízení a provozu vozidla. Hlídce ze strany řidiče byly předloženy doklady malý a velký technický průkaz Spolkové republiky Německo na jiné vozidlo. Dle předložených osobních dokladů byl lustrací ustanoven Zdeněk M. Dále byla provedena dechová zkouška, jež měla negativní výsledek. Kromě toho provedenou lustrací bylo zjištěno, že řidič nevlastní žádné řidičské oprávnění, dále bylo zjištěno, že státním zástupcem OSZ Tachov byl dne 31.3.2015 vydán souhlas se zadržením osoby za předchozí trestnou činnost. Podle identifikátorů vozidla Hyundai zelené barvy bylo zjištěno, že vozidlo není registrované v České republice a je po něm vyhlášeno celostátní pátrání. Řidič byl hlídkou zadržen a eskortován na OOP Planá k podrobením se dalším úkonům, zejména provedení identifikačních úkonů souvisejících s odběrem biologického materiálu, odebrání kontrolních daktyloskopických otisků a zajištění obuvi zájmové osoby pro porovnání se stopami na místě činu. Během následného prověřování vozidla bylo skutečně potvrzeno, že se jedná o odcizené vozidlo Hyundai Atos ze stodoly v obci Zadní Chodov. Vozidlo bylo zajištěno a na místo byl povolán kriminalistický technik k jeho ohledání.

⁹¹ SKPV ÚO Tachov, oddělení kriminalistické techniky, nrap. Višňovský Milan.

Ohledání vozidla

Předmětné vozidlo bylo nejprve vizuálně zkontrolováno, zejména pečeti a pásky, poté byla provedena fotodokumentace neporušenosti pečeti. Dveře, zámky a karoserie vozidla byly v době ohledání viditelně nepoškozeny. Na zadní a přední interiérové části se nacházela různá zavazadla. Spínací skříňka vozu byla nepoškozena. V přístrojové desce v popelníku se nacházely cigaretové nedopalky, celkem 38 kusů. Tyto byly zajištěny jako biologická stopa č. 1. Za sedadlem řidiče na podlaze se nacházelo páčidlo, to bylo zajištěno jak stopa č. 2 věcná. Na zadním sedadle se dále nacházely pивní a plastové láhve, dále příbor. Tyto věci byly zajištěny stopy č. 3 až 7 věcné. Dále se v zavazadlovém prostoru vozu nacházely potraviny, 3 ks registračních značek, pytel s hygienickými prostředky, rybářské potřeby, plynový vařič, domácí potřeby, nádobí. Veškeré tyto věci byly zajištěny na protokol o vydání věci. Veškeré zajištěné stopy byly rovněž odeslány na oddělení kriminalistické techniky a expertíz. Uvedené oddělení má za úkol zajištěné stopy zkoumat a vyhodnocovat.

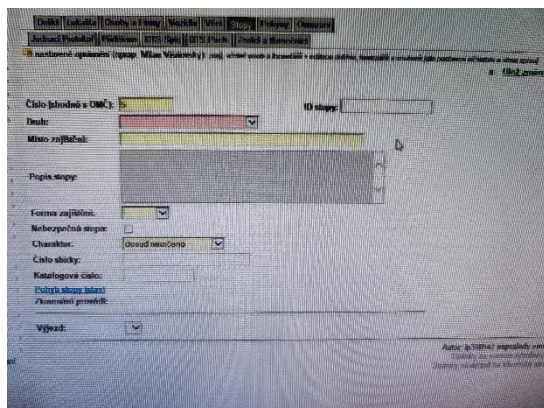
Odeslání zajištěných stop na odbor kriminalistické činnosti a expertíz ke znaleckému zkoumání

Kriminalistické stopy, které byly zajištěny při ohledání na místě činu, kriminalistický technik odborně na místě zabalil do vhodných obalů, aby bylo možno stopy bezpečně převést na pracoviště kriminalistické techniky. Dále stopy byly řádně zaprotokolovány.

Kriminalistické stopy se zapisují v systému evidence trestního řízení. U každé stopy se musí napsat o jakou stopu se jedná, jak a za jakých okolností byla zajištěna. Dále jakým způsobem byla stopa zajištěna, např. in natura, na folii, na tampon, nebo pouze fotograficky. Dále se u stopy píše podrobný popis stopy, kde se uvádí přesný čas zajištění, místo, teplota, interiér a exteriér a jméno kriminalistického technika, který stopu zajistil a dále s ní pracoval (obr. č. 20). Po této základní evidenci stopy by bylo praktické, kdyby systém vytiskl čárový kód a tento kód by dále technik nalepil na zabalenu stopu z místa činu. Tento systém, se domnívám, by výrazně urychlil následnou práci se stopou na oddělení OKTE. V současné době musí technik štítek stopy znovu zvlášť vyrobit, popsat a tento štítek nalepit na obal stopy, který neobsahuje čárový nebo QR kód. Současný systém evidence stop je stále ve vývoji, ale domnívám se, že zavedení čárových kódů a čteček by bylo přínosem pro zrychlení, snadnější identifikaci a následnou práci se

stopami, jak na pracovišti kriminalistické techniky na územních odborech, tak na znaleckých pracovištích.

Obr. č. 20: výhled na evidenci stop v systému ETR.⁹²

Výsledek znaleckého zkoumání z oboru genetiky

Z oboru kriminalistika, odvětví genetiky, kterému byly zaslány kriminalistické stopy č.1, 2 – cigaretové nedopalky, dále stopa č. 3 – skleněné láhve (celkem 4 x), stopa č. 5 – kovová vidlička, přišly v únoru 2021 výsledky.

Zkoumáním mělo být zjištěno, zda se na předložených stopách č. 1, 2, 3, 5 nachází biologický materiál lidského původu, v kladném případě má znalec izolovat profil DNA, a tento izolovaný profil DNA znalec porovnal v Národní databázi DNA. Další zkoumání bylo provedeno dle znalce.

Z výsledku odborného vyjádření bylo sděleno, že ze stopy č. 5 a stopy č. 3 byly dále na znaleckém pracovišti provedeny stěry na tampon 4N6. Ze stěru zajištěného z povrchu lahve byly stanoveny smíšené DNA profily s rozlišenou majoritní a minoritní složkou. Majoritní složka byla vložena a porovnána v Národní databázi DNA, kde byla nalezena shoda s profilem DNA uloženým pod identifikátorem AA 11- XXXXX. Tento profil byl přiřazen k osobě Zdeněk M, který byl podezřelý z krádeže vozidla odcizeného ze stodoly v obci Zadní Chodov. Dále bylo z dožádání uvedeno, že pravděpodobnost uvedené shody přesahuje statistickou hranici stanovenou jako minimum pro průkaz individuální identifikace.⁹³

⁹² Zdroj vlastní

⁹³ SKPV ÚO Tachov, oddělení kriminalistické techniky, spis pod ČJ: KRPP-xxxx/TČ-2015-031071, odborné vyjádření č. ČZD:xxxx/2020.

Z daného odborného vyjádření bylo jednoznačně stanoveno, že z předložených stop č. 3, 5 byla provedena individuální identifikace pachatele Zdeňka M. Jednalo se o muže, který byl zadržen hlídkou OOP Planá v odcizeném vozidle Hyundai Atos.

Výsledek znaleckého zkoumání z oboru daktyloskopie

K předmětnému zkoumání byla předložena stopa č. 3 věcná, jednalo se o 4 kusy láhví a stopa č. 4 – daktyloskopická zajištěná na daktyloskopickou folii.

Zkoumáním mělo být zjištěno, zda jsou předložené stopy vhodné ke zkoumání z hlediska upotřebitelnosti. V kladném případě předmětné stopy znalec zviditelnil a z nich zajistil daktyloskopické stopy, tyto následně porovnal v databázi AFIS a s natypovanou osobou Zdeněk M.

Z výsledku odborného vyjádření bylo sděleno, po provedeném vyvolání latentních daktyloskopických stop pomocí fyzikálně-chemické metody (aplikace kyanoakrylátových par) na části předložené věcné stopy č. 3 byly zviditelněny a fotograficky zajištěny 2 upotřebitelné daktyloskopické stopy, které byly dále porovnány s databází AFIS. Byla nalezena shoda s otiskem prostředníku pravé ruky na daktyloskopické kartě vyhotovené na data pana Zdeňka M. Dále bylo sděleno, že daktyloskopická stopa č. 4, která byla zajištěna na místě činu z láhve na daktyloskopickou folii a vykazuje dostatečný počet identifikačních znaků a je vhodná k případné individuální identifikaci.⁹⁴

Z daného odborného vyjádření bylo jednoznačně uvedeno, že z předložených stop č. 3, 4 byla provedena individuální identifikace pachatele Zdeňka M., muže, který byl zadržen hlídkou OOP Planá v odcizeném vozidle Hyundai Atos.

Výsledek znaleckého zkoumání z oboru trasologie

Ke znaleckému zkoumání byly předloženy trasologické stopy č. 9, 10,11, které byly zajištěny v zadní stodole v pravém horním rohu na prašné podlaze.

⁹⁴ SKPV ÚO Tachov, oddělení kriminalistické techniky, spis pod ČJ: KRPP-xxxx/TČ-2015-031071, odborné vyjádření č. ČZD:xxxx/2020.

Zkoumáním mělo být zjištěno, zda jsou stopy vhodné z hlediska upotřebitelnosti. V kladném případě byly předložené stopy porovnány navzájem, a dále se měl znalec vyjádřit se k jejich skupinové či individuální shodě.

Dále měl znalec porovnat stopy s místy dosud neobjasněných trestných činů založených ve sbírkách OKTE, TRASIS.

Z výsledku odborného vyjádření bylo sděleno, že stopa č. 9, 10, 11 je upotřebitelná pro trasologické zkoumání, a je způsobilá ke stanovení skupinové příslušnosti. Ke způsobilosti k individuální identifikaci je možno se vyjádřit po předložení kontrolního materiálu. Stopy odráží částečně vzájemně se překrývající otisky dezénu podešve obuvi.⁹⁵

Rozsudek

Okresní soud v Tachově vydal pravomocný rozsudek za přečin porušování domovní svobody dle § 178 odstavec 1, 2 trestního zákoníku v jednočinném souběhu s přečinem krádeže dle § 205 odstavec 1 písmeno b), odstavce 2 trestního zákoníku a přečinem neoprávněné užívání cizí věci dle § 207 odstavce 1 trestního zákoníku.

Obviněný Zdeněk M. podle § 173 odstavce 1 trestního zákoníku za užití § 43 odstavce 1 trestního zákoníku byl odsouzen úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání 3,5 roku nepodmíněně. Dále okresnímu soudu v Tachově byl předložen návrh na schválení dohody o vinně a trestu, která byla ve věci uzavřena mezi obviněným Zdeňkem M a státním zastupitelstvím v Tachově. Dále obviněnému byl uložen trest propadnutí věci.⁹⁶

Dílčí závěr

Z výše uvedeného lze konstatovat, že kvalitní práce všech součástí, tj. policejní hlídky OOP Planá, výjezdové skupiny Územního odboru Tachov, následně práce vyšetřovatele a pracoviště znaleckých expertíz vedla k lokalizaci, ustanovení a na konec k zadržení pachatele. Z tohoto vyplývá, že současný systém koordinace útvarů policie funguje na dobré úrovni.

⁹⁵ SKPV ÚO Tachov, oddělení kriminalistické techniky, spis pod ČJ: KRPP-xxxx/TČ-2015-031071, odborné vyjádření č. ČZD:xxxx/2020.

⁹⁶ SKPV ÚO Tachov, oddělení kriminalistické techniky, spis pod ČJ: KRPP-xxxx/TČ-2015-031071, rozsudek č. 8 T xx/2021.

Hlídky OOP Planá výborně zajistila místo činu, vytěžila na místě svědky, provedla zadržení pachatele, technik výjezdové skupiny zajistil dostatek upotřebitelných a vyhodnotitelných stop, které vedly k individuální identifikaci pachatele. Operativní pracovníci kriminální služby důkladně nechali lokalizovat mobilní telefony v blízkosti spáchání činu, dále vyhodnocovali kamerové systémy, prováděli výslechy a řídili se pokyny vyšetřovatele případu, který vedl celý spis až k předání případu státnímu zástupci.

7.1 Odbor kriminalistické techniky a expertíz, Kriminalistický ústav Praha

Před návštěvou na specializovaných pracovištích Oddělení kriminalistické techniky a expertíz v Plzni zpracovatel „práce“ níže krátce definuje hlavní zaměření a práci těchto znaleckých pracovišť.

Jedná se o specializované znalecké útvary Policie České republiky s celorepublikovou a krajskou působností. Tyto útvary jsou zapsané v seznamu znaleckých institucí vedeném Ministerstvem Spravedlnosti ČR pro obory kriminalistika, elektrotechnika, chemie, písmoznalectví a strojírenství. Poskytují znaleckou činnost zejména orgánům činným v trestním řízení, dále poskytují aktivu v oblasti vědecko-výzkumné činnosti o oboru kriminalistika. Dále se tyto instituce zabývají vývojem a ověřováním nových technických prostředků, databází a speciálního softwaru. V oboru kriminalistika poskytují znaleckou činnost v těchto specializacích: mechanoskopie, trasologie, elektrotechnika, defektoskopie, metalografie, balistika, zkoumání ručního písma, zkoumání písma psacích strojů, zkoumání dokladů a písemností, zkoumání platidel a cenin, daktyloskopie, chemie, fyzikální chemie, biologie, genetika, antropologie, fonoskopie, zkoumání videozáznamů, zkoumání fotografií, analýza dat a zkoumání nosičů dat, jazyková expertíza psaného projevu.

Kromě toho útvary zpracovávají zadané znalecké posudky, odborná vyjádření vyžadované ve všech druzích řízení před státními orgány, především pro účely trestního řízení. Dožadujícími orgány jsou zejména Policie České republiky, Vojenská policie

Armády České republiky, státní zastupitelství, parlamentní vyšetřovací komise a další orgány státní moci a obdobné zahraniční instituce.⁹⁷

7.2 Znalecké pracoviště OKTE rozhovory se znalci

V měsíci listopadu 2022 zpracovatel „práce“ navštívil několik znaleckých pracovišť odboru kriminalistické techniky a expertízy v Plzni. Cílem návštěvy bylo zkonzultovat se znalci vybraných pracovišť, zda nastavený systém, co se týče zasílání stop z míst činu a balení stopy, je dostačující. Dále, zda otázky ke znaleckému dožádání jsou věcné a náležitě odborné. V rozhovorech budou znalci dotázáni, zda by uvítali více spolupráce s kriminalistickými technikami v oblasti společného školení. Bylo konzultováno téma, zda je dostatečné prologační školení, nebo zda by bylo v úvahu přejít na kreditní systém školení. Dále zda by znalci ke své práci uvítali modernější vybavení, nebo zda současné vybavení je dostačující. Dále byli znalci dotázáni na to, zda jsou přetížení a jaký mají názor na výjezdy znalců na místo činu závažného charakteru, zda se znalci pravidelně seznamují s novinkami. Během rozhovorů byl zpracovatel „práce“ důkladně seznámen s průběhem systematizace práce na jednotlivých znaleckých pracovištích od doručení stopy na pracoviště až po závěrečné zkoumání stop a odeslání znaleckého dožádání s výsledky předmětného zkoumání. Na závěr návštěvy byla zpracovatelem „práce“ pořízena fotodokumentace pracovišť viz. příloha. Otázky, které byly znalcům položeny jsou zobrazeny v kapitole Přílohy v bodě IV.

Pracoviště trasologie Odboru kriminalistické techniky a expertíz Plzeň

Na pracovišti trasologie zpracovatel „práce“ navštívil kpt. Mgr. Davida Frýbu, který ho nejprve poučil o provozu a bezpečnosti na pracovišti. Dále zpracovatele „práce“ provedl všemi laboratořemi, ukázal všechny moderní přístroje a pomůcky znalce, dále komparační přístroje, způsoby zkoumání, způsoby vkládání do krajských a národních trasologických sbírek. Následně zpracovateli „práce“ vysvětlil průběhy školení a seznamování se s novými prostředky.

První téma, které bylo s kpt. Mgr. Davidem Frýbou probráno, bylo zlepšení spolupráce mezi technikem a znalcem. K danému tématu kpt. Frýba řekl, že u málo

⁹⁷ POLICIE ČR, Policie ČR – *Kriminalistický ústav Praha: Čím se zabýváme* [intranet]. 2023 [cit. 2023-1-3]. Dostupné z WWW: <<https://kip.kup.pcr.cz/index.php?clanek=1006>>.

zkušených techniků a při závažném případě je vhodné z místa činu zavolat znalci a věc zkonzultovat. Co se týče školení a prolongačního školení kpt. Frýba řekl, že prolongační systém se jeví jako dostačující, kreditní systém neví, jak by ho v současné době nastavil, podotkl, že každé setkání znalce s technikem může pro oba přinést nové informace, případně zdokonalení již získaných vědomostí.

Na otázku, zda by kpt. Frýba uvítal modernější vybavení, nebo zda současné je dostačující uvedl, že v loňském roce bylo pracoviště trasologie vybaveno nejmodernější verzí snímacího zařízení TRASOSCAN včetně aktuální verze forenzního programu pro tři zařízení, TRASOSCAN v rozlišení 1000dpi při volitelných vlnových délkách a úhlech osvětlení. Výsledný složený snímek zachycuje jemné detaily bez fragmentace obrazu. Pracoviště je rovněž vybaveno kvalitním stolním scannerem formátu A3, který umožňuje předměty snímat rovněž v rozlišení 100 dpi. Rozlišení je stejné jako nasnímání v přístroji TRACOCAN, což poskytuje výhodu pro následnou komparaci. Vybavení je v současné době nadstandartní.

Na téma vytížení na pracovišti kpt. Frýba řekl, že v současné době je pracoviště obsazeno třemi znalci a doba zpracování se pohybuje do 20 dní. Pracoviště není přetíženo.

Na téma výjezdů znalců na místo činu závažného charakteru kpt. Frýba uvedl, že výjezdy znalců na místo činu by měly být nedílnou součástí práce znalce. Současný stav na pracovišti OKTE Plzeň není vyhovující. Práce na místě činu je nenahraditelná a neopakovatelná. Získané praktické zkušenosti jsou pro výkon znalecké služby značným přínosem. Znalec může pomoci na místě nejenom radou teoretickou, ale i rovněž částečnou psychologickou podporou a neposlední řadě může pomoci i prakticky při vyhledávání, dokumentaci a zajištění stop. Toto však vyžaduje znalce ochotného na místě pracovat, a ne se pouze účastnit.

Dále bylo konzultováno, jestli je současný systém dobře nastaven, zejména evidence stop, balení stop, školení a dožadující otázky, zda jsou náležitě věcné a odborné. Kpt. Frýba uvedl, že při dodržování určitých pravidel je systém vyhovující, stopy z místa činu musí být řádně zadokumentovány, očíslovány, označeny, zaprotokolovány a zajištěny proti manipulaci dle požadavku znaleckého pracoviště. Dále znalec uvedl, že rezervy vidí ve zpracování o dožádání znaleckých výstupů. Dožadující orgán často postupuje pouze formálně bez znalosti souvislostí a bez myšlenky co vlastně chce vyhodnocením stopy získat. Otázky jsou pokládány stylem kopírování a vložení, tedy se

často v jednom dožádání opakují stejné otázky v jiném znění. Je předkládán zcela odlišný porovnávací materiál, než který znalec ze stop vyhodnotil jako odpovídající.

Následujícím tématem bylo školení znalců, kdy kpt. Frýba prozradil, že znalci se školí na celorepublikové úrovni, pak každé tři roky mají školení s kolegy ze Slovenska, Polska a Česka, dále nepravidelné konzultace s Kriminologickým ústavem v Praze, kde vykonávají prodloužení znaleckého oprávnění.

Poslední téma se týkalo otázky, kde by znalci z oddělení trasologie viděli zefektivnění práce na místě činu z pozice technika a příslušníka PČR z řadových oddělení. K věci kpt. Frýba řekl, že kriminalističtí technici pracují kvalitně, jiným omezením může být styl práce jednotlivého technika – stereotypy. Technik se více zaměřuje na jeden druh stop a způsob jejich zajištění. U příslušníků PČR ze základních útvarů služby pořádkové policie vidí kpt. Frýba zlepšení ve snaze zkvalitnit ohledání a případné zajištění stop. Při účasti technika na ohledání doporučuje konzultaci s technikem a zájem o jeho práci na místě. Dále proškolení několika málo příslušníků PČR z útvaru služby pořádkové policie v základním zajišťování stop, fotografické dokumentaci. Tito pak mohou ostatním případně poradit.

Pracoviště daktyloskopie Odboru kriminalistické techniky a expertíz Plzeň

Rozhovor na pracovišti daktyloskopie vedl zpracovatel „práce“ s kpt. Herdovou. Ta uvedla, že spolupráce oddělení daktyloskopie s jednotlivými pracovišti kriminalistické techniky probíhá tak, jak vyžaduje aktuální situace. Všichni mají k dispozici telefonní kontakty na pracoviště kriminalistických techniků, a to včetně výjezdových telefonů, takže konzultace je vždy na místě oběma směry. Dále uvedla, že proškolení znalců je dostatečné, kreditní systém v případě prodloužení již několik let funguje. V případě novinek v oboru daktyloskopie jsou s tímto technice seznámeni v rámci pravidelné porady pracovníků OKTE a pracovníků oddělení kriminalistické techniky (dále jen „OKT“) konané jednou ročně. V případě potřeby pracovníci OKTE se mohou také účastnit porad jednotlivých OKT.

Co se týče vybavení pracoviště daktyloskopie, probíhá modernizace v prostoru laboratoře, vyvíjení nových prostředků a přístrojů a s ohledem na finanční zátěž s tím související, je současné vybavení laboratoře ne zcela dostačující.

K výjezdům znalců na místo činu se znalec vyjádřil, že jsou pro obě strany přínosné, ovšem pouze za předpokladu, že na znalecké pracoviště jsou přivezeny pouze věcné stopy vybrané znalcem, nikoli stopy vybrané technikem, plus další věcné stopy dodatečně vybrané vyšetřovatelem. V takovém případě nedochází k selekci stop a osobní přítomnost znalce při ohledání místa činu tak pozbývá významu.

Na téma balení stop znalec řekl, že většina techniků daktyloskopické stopy na místě činu zajišťuje jak fotograficky, tak na daktyloskopické fólie. Balení i označování stop je ve většině případů také v pořádku. Otázky jsou v souladu se vzorovými otázkami uveřejněnými na stránkách OKTE pracoviště daktyloskopie. Vzhledem k tomu, že pracoviště daktyloskopie je akreditované, tzn. používá standardizované postupy, nejsou položené otázky zcela určující.

V neposlední řadě bylo rovněž konzultováno téma proškolení. Znalkyně uvedla, že pravidelné seznámení s novinkami v oblasti daktyloskopie probíhá jednou ročně při výjezdním setkání pracovníků Kriminálního ústavu a pracovníků daktyloskopie OKTE z jednotlivých Krajských ředitelství PČR. V průběhu roku pak probíhají setkání a prezentace na různé úrovni. Na konec rozhovoru byl položen dotaz ohledně přítomnosti znalce na místě činu. Znalkyně uvedla, že pracovníci daktyloskopie jsou na místě činu pouze ve výjimečných případech, pokud je jejich přítomnost vyžádána dožadujícím orgánem. V takovém případě se daktyloskop věnuje čistě vyhledávání daktyloskopických stop a věcných stop s možnými latentními daktyloskopickými stopami. Samotné ohledání místa činu a hodnocení jeho průběhu není v gesci pracovníka OKTE.

7.3 Řízené rozhovory s příslušníky Policie ČR služebně zařazenými na základních útvarech služby pořádkové policie

V měsíci lednu 2023 zpracovatel „práce“ fakticky realizoval řízené rozhovory na několika obvodních odděleních Policie České republiky, a to Obvodní oddělení Policie (dále jen „OOP“) ČR v Tachově, Plané u Mariánských Lázní, Mariánské Lázně a Obecní policie v Mariánských Lázních. Řízené rozhovory byly vedeny s prap. Honzíkem, prap. Telenickou, npor. Kruličem, prap. Sejkorou a vedoucím strážníkem Městské policie Mariánské Lázně s panem Sidoriakem na téma, zda příslušníkům PČR ze základních útvarů služby pořádkové policie a strážníkům obecní policie stačí základní proškolení ze

základní policejní přípravy k výjezdům na místo činu. Příslušníci služebně zařazení na obvodních odděleních Policie ČR ve většině uvedli, že základní školení nestačí, že veškeré zkušenosti získávají od zkušenějších kolegů, a to většinou až u výjezdů. U strážníků obecní policie probíhá školení v akreditovaném školicím středisku, postup na místě činu je vyučován pouze v teoretické rovině ve smyslu základních pravidel, jak se na místě činu chovat, aby nedošlo ke znehodnocení stop, důkazů a dále důležitost zajištění případných svědků.

Další téma bylo ohledně spolupráce příslušníků z OOP ČR a strážníků obecní policie na místě činu. Příslušníci OOP ČR uvedli, že spolupráce je kladná, že obecní policie odvádí kvalitní práci okolo zabezpečení místa činu a usměrňování dopravy v okolí místa činu, převážně asistuje policii ČR. Příslušníci OOP ČR v Tachově uvedli, že součinnost je špatná, zejména kvůli vyššímu věkovému průměru strážníků obecní policie a jejich laxnosti k výkonu služby. Obě strany se shodly, že by uvítaly více společných porad a školení. Příslušníci OOP ČR dále uvedli, že je mnoho následného dokumentování k dané problematice. Dále by mohli strážníci obecní policie denně docházet na služebny Policie ČR a neustále se seznamovat s kriminogenní situací v dané lokalitě. Dále strážníci obecní policie uvedli, že dojezdy na místo činu jsou někdy ze strany SKPV, výjezdové skupiny, zdlouhavé, ale, že je to asi dáno vytížeností a nedostatkem zaměstnanců. Dále následovaly řízené rozhovory ohledně vybavenosti vozidel s materiálem k prvotnímu zásahu a zásahu na místě činu.

Příslušníci OOP ČR uvedli, že zejména vybavení prvosledových hlídek je na vysoké úrovni, jsou nově vybaveny moderními prostředky. Co se týče prostředků na výjezdy na místo činu, tak dostali rovněž nové fotoaparáty a základní vybavení k prvotnímu ohledání. Strážníci obecní policie uvedli, že vybavení k prvotnímu zásahu je dostačující.

8 VYHODNOCENÍ EMPIRICKÉ ČÁSTI PRÁCE

V kasuisticky zpracovaném empirickém příkladu je názorně dynamicky demonstrován jeho průběh, a to od oznámení až pravomocný rozsudek. Následuje praktický pohled zpracovatele „práce“, který se zabývá ohledáním místa činu a zajištěním důkazních prostředků při ohledání a pohled znalců ze specializovaných pracovišť a řadových příslušníků PČR. V souvislosti s tímto zpracovatel „práce“ navštívil několik specializovaných pracovišť z oboru kriminalistické trasologie a kriminalistické daktyloskopie a útvar SKPV oddělení násilné kriminality, kde byl zpracovatel „práce“ přítomen při sestavování portréту osoby. Zpracovatel „práce“ se dále zabývá identifikačními úkony prováděnými na osobě pachatele. Tyto úkony se provádí na pracovištích kriminalistické techniky. Všechny provedené úkony se evidují do systému IS Fodagen.

Nastavený systém a předepsané postupy k metodě ohledání místa činu, zajištění místa činu, zajištění stop, manipulace se stopami a následného odeslání a dokumentace případu jsou dostačující. Z tohoto důvodu lze využít potenciál takto získaných znalostí v plném rozsahu. Z praktického hlediska často vážne funkčnost jednotlivých informačních systémů. Dále je velmi závažná, když kriminalistický technik ve spolupráci s vyšetřovatelem odešlou na znalecké pracoviště stopy z místa činu a vyhodnocení těchto stop na OKTE může trvat v řádu měsíců. U zvláště závažných případů v tom vidím problém, rychlejší vyhodnocení těchto stop může přispět k objasnění případu a dopadení pachatele. Často se musí daný případ konzultovat se znalcem a ředitelem Územního odboru Policie ČR a následně se dožadovat přednostního vyhodnocení stop. Policie ČR tak v očích veřejnosti vlivem těchto činitelů může ztrácet své renomé. Dalším faktorem, který by spolupráci mezi technikem a znalcem urychlil, je zařazení čtecího mechanismu k evidenci stop čárových kódů, tzv. čtečky. Čárový kód by se vygeneroval, přilepil na zabalenou stopu a přes čtečku by se snáze elektronicky zaevidoval rovnou do informačního systému policie a znaleckého pracoviště. Tímto by se celý systém evidence stop a dále nakládání se stopami výrazně zrychlil. V současné době, hlavně z finančního hlediska a přetíženého personálu znaleckých pracovišť, to není možné.

Jako výrazný nedostatek je příslušníky Policie ČR vnímána neprovázanost některých informačních systémů. Například systém evidence trestního řízení (dále jen

„ETŘ“) je pouze krajový, tudíž se některá data musí do systému zadávat duplicitně, což v případech prováděných náhledů, lustrací a evidencí v daném systému, které přesahují územní působnost, značně celou spolupráci komplikuje a zdržuje. Velice negativně je znalci, techniky a ostatními příslušníky PČR vnímáno uživatelské nastavení a omezení některých přístupů do informačních systémů. Zejména pro techniky, kteří se například nedostanou do žádného spisu, fotodokumentací a seznamu stop. Dle názoru zpracovatele „práce“ je velice důležité a žádoucí, aby technici měli přístup do všech spisů, které obsahují fotodokumentace a seznamy stop daného kraje. Pachatelé trestné a majetkové činnosti často využívají stejného způsobu spáchání a překonání překážek, zanechávají na místě totožné stopy, například trasologické. Z tohoto důvodu se zpracovatel „práce“ domnívá, že technik a příslušníci PČR z výjezdových skupin by tyto přístupy mít mohli. Tyto prvotní informace jsou při předání služby, zjištění kriminogenní situace a způsobů spáchání činu velice důležité. Například, když se technik potřebuje podívat na předchozí případ v daném teritoriu, tak musí kontaktovat zpracovatele spisu a žádat ho o přístup, zpracovatel nemusí být k dosažení a získat od další osoby přístup do spisu je nadměrně zdlouhavé. Požadované informace jsou zejména v pokračující trestné činnosti a sériově páchané trestné činnosti nepostradatelné. Dalším limitujícím faktorem je z hlediska zpracovatele „práce“ sjednocení metodiky fotodokumentace mezi jednotlivými kraji. Například, když je spisový materiál odevzdán soudu a fotodokumentace ve spise je v digitální podobě, přesto soudce požaduje fotodokumentaci v lepené podobě fotek, což je v současné době zastaralá metoda. To znamená, že dané fotky z místa činu se musí nechat vyvolat na pracovišti OKTE. Tento proces trvá někdy i 14 dní, poté je musí technik vlepít na desky a udělat z nich fotodokumentaci. Tento úkon rovněž celý proces dokazování před soudem zdržuje a prodražuje. Pozitivním přínosem je snaha o postupnou aktualizaci doporučených postupů ze strany Policie ČR, alespoň částečně korespondující se současnými moderními trendy. S tímto samozřejmě souvisí lepší modernizace a vybavení příslušníků PČR zařazených v přímém výkonu, kriminalistických techniků a znaleckých pracovišť. Příslušníci PČR ze základních útvarů služby pořádkové policie jsou dobře vybavení k prvotnímu příjezdu na místo činu, mají modernější vozidla, tablety, kamery, fotoaparáty, zbraně a ochranné pomůcky. Pracoviště kriminalistické techniky jsou vybavena zejména ochrannými prostředky, které splňují i ty nejpřísnější normy, kromě toho jsou vybavena kvalitnější audiovizuální technikou k dokumentaci místa činu. V oblasti společného školení mezi znalci a techniky by zpracovatel „práce“ uvítal více společných seminářů. Co se týče vzdělávání kriminalistických techniků, zpracovatel „práce“ by navrhoval kreditní systém školení. V současné době vzdělávání probíhá formou

prolongačního přezkoušení v pětiletých intervalech. Což je v současné době, kdy se vše modernizuje a rychle vyvíjí, zcela nedostačující. Současné vědní obory, zejména odorologie, jdou výrazně dopředu.

Spolupráce mezi pracovníky „SKPV“ a příslušníky PČR ze základních útvarů služby pořádkové policie při společných výjezdech na místě činu je příslušníky PČR ze základních útvarů pořádkové policie dobře vnímána. V tomto směru se zpracovatel „práce“ domnívá, že systém je plně funkční a dostačující. Díky osobnímu přístupu a zodpovědnosti je práce vybraných složek na místě činu na poměrně vysoké úrovni. Vždy je ale prostor pro zlepšení spolupráce. V oblasti spolupráce mezi příslušníky OOP ČR a strážníky obecní policie zpracovatel „práce“ vidí rovněž možnost více společných školení. V minulosti byl několikrát proveden projekt společných hlídek. Tento projekt byl poté zastaven z personálního důvodu a rozdílného zákonného oprávnění obou složek. Vzájemná spolupráce obou složek na místě činu je ale přesto stále na kvalitní úrovni.

Rovněž z uskutečněných a následně vyhodnocovaných rozhovorů, realizovaných mezi znalci a zpracovatelem „práce“, lze mimo jiné konstatovat, že kooperace mezi znalcem a kriminalistickým technikem je dostačující a funkční. Z uskutečněných dílčích rozhovorů se znalci vyplynulo, že je nutné, aby byl znalec přítomen na místě činu závažné trestné činnosti, kde by ve spolupráci s technikem lépe pomohl celé místo zabezpečit a zdokumentovat. Dále je nutné neustále zdokonalovat a pracovat na vytvoření uceleného systému kriminalistických stop. Bylo by přínosné vytvořit samostatný informační systém stop, kde by byla předmětná stopa náležitě popsána a zadokumentována. Dále by součástí dokumentace stopy byla i detailní fotodokumentace stopy. V současnosti je fotodokumentace stopy pouze ve spisovém materiálu v samostatné fotodokumentaci případu. To znamená, že každý, kdo se chce podívat na dané stopy z daného případu, musí prolistovat celou fotodokumentaci z konkrétního případu.

Nutno podotknout, že předmětné stopy jsou kvalitně evidovány na jednotlivých pracovištích OKTE a Kriminalistického ústavu v Praze, kde jsou součástí krajských a národních sbírek stop. Do těchto databází mají přístupy pouze znalci z vybraných znaleckých pracovišť.

Závěr

Věcná část „práce“ specifikuje odborně zaměřenou zkoumanou tematickou oblast, která uceleným způsobem reflektuje poukazované způsoby, speciální postupy, mechanismy získávání informací, které se používají při ohledání místa činu k zajištění důkazních prostředků místně a věcně příslušnými policejními orgány. V úvodní, teoreticky orientované části „práce“ byly primárně demonstrovány jednotlivé druhy a metody kriminalistické identifikace osob a věcí. Tyto metody byly úžeji specifikovány, a to z hlediska teoretického a následně praxeologického. Teoretické znalosti získané studiem odborné literatury byly zpracovatelem „práce“ doplněny o osobní zkušenosti a popsány v kazuistice. Jednalo se o případ, kterého se zpracovatel „práce“ v rámci aktuálního služebního zařazení osobně účastnil a fakticky prováděl ohledání místa činu. V popsaném případě byl dopaden a usvědčen pachatel na základě kvalitního ohledání místa činu, kde byly zajištěny stopy trasologické, daktyloskopické a genetické, které vedly k individuální identifikaci osoby pachatele. Následně byly popsány koordinované postupy příslušníků „SKPV“ Policie ČR a příslušníků z obvodních oddělení služby pořádkové policie. Ve druhé polovině empirické části je úžeji specifikována činnost specializovaných pracovišť „OKTE“ Plzeň. Pracoviště „OKTE“ Plzeň zpracovatel „práce“ v rámci praxe několikrát navštívil a se znalci v oboru genetiky, trasologie byly v rámci naplnění empiricky orientovaného vedlejšího cíle provedeny řízené strukturované rozhovory. Pro účely vzájemně vyhodnocené korelace byly realizovány další strukturované rozhovory, které byly směřovány k oslovené kohortě respondentů, tj. příslušníků PČR služebně zařazených na základních útvech služby pořádkové policie, tj. OOP ČR v Mariánských Lázních, Plané u Mariánských Lázních, Tachově a strážníků obecní policie v Mariánských Lázních.

Stanovené cíle hlavní a vedlejší jsou v „práci“ detailně popsány a vyhodnoceny v kapitole osmé vyhodnocení empirické části, kde jsou formou dílčích a zevšeobecňujících výstupů zpracovány strukturované rozhovory se znalci a příslušníky ze základních útvarů služby pořádkové policie ČR.

K dílčímu a zevšeobecňujícímu vyhodnocení hlavního cíle „práce“ lze konstatovat, že metodika ohledání místa činu, zajištění stop na místě činu a následná dokumentace je v teoretické rovině dostačující. Vzájemná spolupráce mezi složkami

„SKPV“ a příslušníků z obvodních oddělení Policie ČR z Krajského ředitelství policie Plzeňského kraje na místě činu probíhá dle zpracovatele „práce“ na požadované úrovni.

Ke zlepšení spolupráce mezi příslušníky PČR ze základních útvarů služby pořádkové policie a strážníky obecní policie zpracovatel „práce“ navrhuje zvážit možnost kvantitativně navýšit společná profesní školení. Kooperace znalce s policejním technikem je na kvalitní úrovni, ale dle zpracovatele „práce“ by byla žádoucí přítomnost znalce na místě činu závažné trestné činnosti mravnostního a násilného charakteru.

K dílčímu a zevšeobecňujícímu vyhodnocení vedlejšího cíle „práce“ lze konstatovat, že z praktického hlediska vidí zpracovatel „práce“ nedostatek ve funkčnosti a neprovázanosti jednotlivých informačních systémů Policie ČR, dále chybí zařazení čtecího mechanismu k evidenci stop čárových kódů tzv. „čtečky“. Zpracovatel „práce“ se domnívá, že doba vyhodnocení kriminalistických stop je velice zdoluhavá. Vzdělávání kriminalistických techniků je v současné době nedostatečné, zpracovatel „práce“ by navrhoval zavedení tzv. „*kreditního systému školení*“. Kreditní systém školení by umožňoval kontrolu provedených kurzů jednotlivých kriminalistických techniků a možnost dosáhnout vyšší kvalifikace odborného vzdělání. Lze konstatovat, že stanovené cíle „práce“ byly naplněny. Dle názoru zpracovatele „práce“ účinně vyjádřila originální ambici demonstrovat náročnost i rozmanitost zvoleného odborného tématu problematiky ve vztahu k specifickým aspektům ohledání místa činu.

Policejní práce a zejména ohledání místa činu je založeno z části na osobní intervenci jednotlivých příslušníků PČR, dále na systému koordinace všech policejních složek. V tomto ohledu se práce příslušníků PČR opírá zejména o schopnosti komunikace jednotlivých příslušníků PČR. Tento aspekt je zde nezastupitelný. Závěrem lze shledat, že určitý posun v součinnosti složek a technického vybavení Policie České republiky je viditelný, markantnější než v minulosti. Reakce na přicházející transformace je ze strany Policie ČR adekvátní.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. HLAVÁČEK, J., PROTIVÍNSKÝ, M. *Praktická kriminalistika*. Praha: Kriminalistický ústav Praha Policie ČR, 2006. 240 s.
2. CHMELÍK, J. a kol., *Rukověť kriminalistiky*. Plzeň: Aleš Čeněk. 2005. 532 s. ISBN 80-86898-36-9.
3. KONRÁD, Z., MUSIL, J., SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika*, Praha, C.H. Beck, 2004. 606 s. ISBN: 80-7179-878-9.
4. KONRÁD, Z.; PORADA, V.; STRAUS, J.; SUCHÁNEK, J., *Kriminalistika. Teorie, metodologie a metody kriminalistické techniky*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014. 318 s. ISBN 978-80-7380-535-7.
5. KRAJNÍK, V. *Kriminalistika*. Bratislava: A PZ v Bratislave, 2002. 239 s. ISBN 80-8054-254-6.
6. METEŇKO, J., *Kriminalistické metody a možnosti kontroly sofistikovanej kriminality*. Bratislava: Akadémia PZ, 2004. 354 s. ISBN 80-8054-336-4.
7. MUSIL, J. a kolektiv. *Kriminalistika vybrané problémy teorie a metodologie*. Praha 2001. 309 s. ISBN 80-7251-080-0.
8. NĚMEC, M. *Kriminalistická taktika pro policisty a studenty Policejní akademie České republiky v Praze*. Praha: ABOOK s.r.o., 2017. 548 s. ISBN 978-80-906974-0-9.
9. PLANKA, B, et al. *Kriminalistická balistika*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2010. 660 s. ISBN 978-70-7380-036-9.
10. POLÁK, P.; KUBALA, J. *Repetitorium kriminalistiky*. Bratislava: Wolters Kluwer, 2017. 161 s. ISBN 978-80-8168-739-6.
11. PORADA, V., RAK, R., STRAUS, J., *Kriminalistika*. Brno: Akademické nakladatelství CERM: 2001. 746 s. ISBN 80-7204-194-0.
12. PORADA, V., ŠIMŠÍK, D. *Kriminalistické, forenzní a právní souvislosti identifikace osob podle funkčních a dynamických znaků*. 1., vyd. Praha: VŠKV, 2010. 174 s. ISBN 978-80-87236-02-04.
13. PURKAIT, R., 2007. *Ear Biometric: An Aid to Personal Identification*. *Anthropologist*, vol. 3. pp. 218.

14. RAK, R., MATYÁŠ, V., ŘÍHA, Z., *Biometrie a identita člověka ve forenzních a komerčních aplikacích*. Praha: Grada, 2008. Profesionál. 631 s. ISBN 978-80-247-2365-5.
15. STRAUS, J, et al. *Kriminalistická technika*. 3. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2012. 446 s. ISBN 978-80-7380-409-1.
16. STRAUS, J., KLOUBEK, M. *Kriminalistická odorologie*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2010. 184 s. ISBN 978-80-7380-238-7.
17. STRAUS, J., PORADA, V., *Kriminalistická daktyloskopie*. Praha: PA ČR, 2005. 285 s. ISBN 80-7251-192-0.
18. STRAUS, J., PORADA, V., *Kriminalistická trasologie*., Praha: 2004. 285 s. ISBN 80-7251-160-2.
19. STRAUS, J., NĚMEC, M., *Teorie a metodologie kriminalistiky*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009. 503 s. ISBN 978-80-7380-214-1.
20. ŠIMOVČEK, I a kol., 2011. *Kriminalistika*. Plzeň: Aleš Čeněk. 408 s. ISBN 978-80-7380-343-8.
21. TILSTONE, W., J. a kol., 2006. *Forensic Science An Encyclopedia of History, Methods, and Techniques*. 352 p. ISBN 9781576071946.
22. TUČEK, J. a kol., *Policejní pyrotechnika*. Plzeň: Aleš Čeněk. 2014. 288 s. ISBN 978-80-7380-510-4.
23. VICHLENDÁ, M. *Kriminalistika: Studijní materiál pro Střední odbornou školu ochrany osob a majetku s.r.o.* Karviná, 2011. 418 s.
24. VOKÁLEK, T. *Metody v praktické daktyloskopii*. Praha: Ministerstvo obrany ČR – VHÚ Praha, 2022. 111 s. ISBN 978-80-7278-837-8.

Elektronické zdroje

1. SVOBODA, M. *Citáty slavných osobností: Robert Francis Kennedy citáty* [online]. 2023, [cit.2023-01-]. Dostupné z WWW: <<http://citaty.net/autori/robert-francis-kennedy/?q=271410od>>.

Intranetové zdroje (intranet MV PČR)

1. Úřad služby kriminální policie a vyšetřování Policejního prezidia České republiky, *Pokyn policejního prezidenta č. 100/2018 ze dne 21. června 2018 o kriminalisticko technické činnosti* [intranet]. 2023 [cit. 2023-01–03]. Dostupné z: WWW: <<http://esiar.pcr.cz/kniha/siar/>>.
2. Úřad služby kriminální policie a vyšetřování Policejního prezidia České republiky, *Pokyn policejního prezidenta č. 145/2014, ze dne 25. dubna 2014 který stanoví zásady k zabezpečení jednotného postupu Policie České republiky při využívání metody pachové identifikace* [intranet]. 2023 [cit. 2023-01–03]. Dostupné z: WWW: <<http://esiar.pcr.cz/kniha/siar/>>.
3. Úřad služby kriminální policie a vyšetřování Policejního prezidia České republiky, *Pokyn policejního prezidenta č. 275/2016, ze dne 2. prosince 2014 o identifikačních úkonech* [intranet]. 2023 [cit. 2023-01–03]. Dostupné z: WWW: <<http://esiar.pcr.cz/kniha/siar/>>.
4. POLICIE ČR, Policie ČR – Kriminalistický ústav Praha: *Čím se zabýváme* [intranet]. 2023 [cit. 2023-01–03]. Dostupné z WWW: <<https://kip.kup.pcr.cz/index.php?clanek=1006>>.

Ostatní zdroje

1. SKUPINA KRIMINÁLNÍ POLICIE A VYŠETŘOVÁNÍ, ÚZEMNÍ ODBOR TACHOV, oddělení obecné kriminality, *spis pod ČJ: KRPP-37719/TČ-2015-031071*.
2. TURSOVÁ, S., *Teorie a praxe forenzní identifikace osob*. Praha, 2022, 73 s., Diplomová práce. AMBIS vysoká škola, a.s. Vedoucí práce prof. Ing. Roman Rak, Ph.D.
3. VIŠŇOVSKÝ, M., *Využití kriminalisticko technických metod při individuální identifikacích osob a věcí policejními orgány na místě činu*. Plzeň, 2022, 55 s., Absolventská práce. Vyšší odborná škola zdravotnická, managementu a veřejnosprávních studií, s.r.o. Vedoucí práce PhDr. Josef Vlček.

Seznam zkratk

OKTE – Odbor kriminalistické techniky a expertíz

KÚP – Kriminalistický ústav Praha

FODAGEN – policejní systém – databáze

ÚO – územní odbor policie

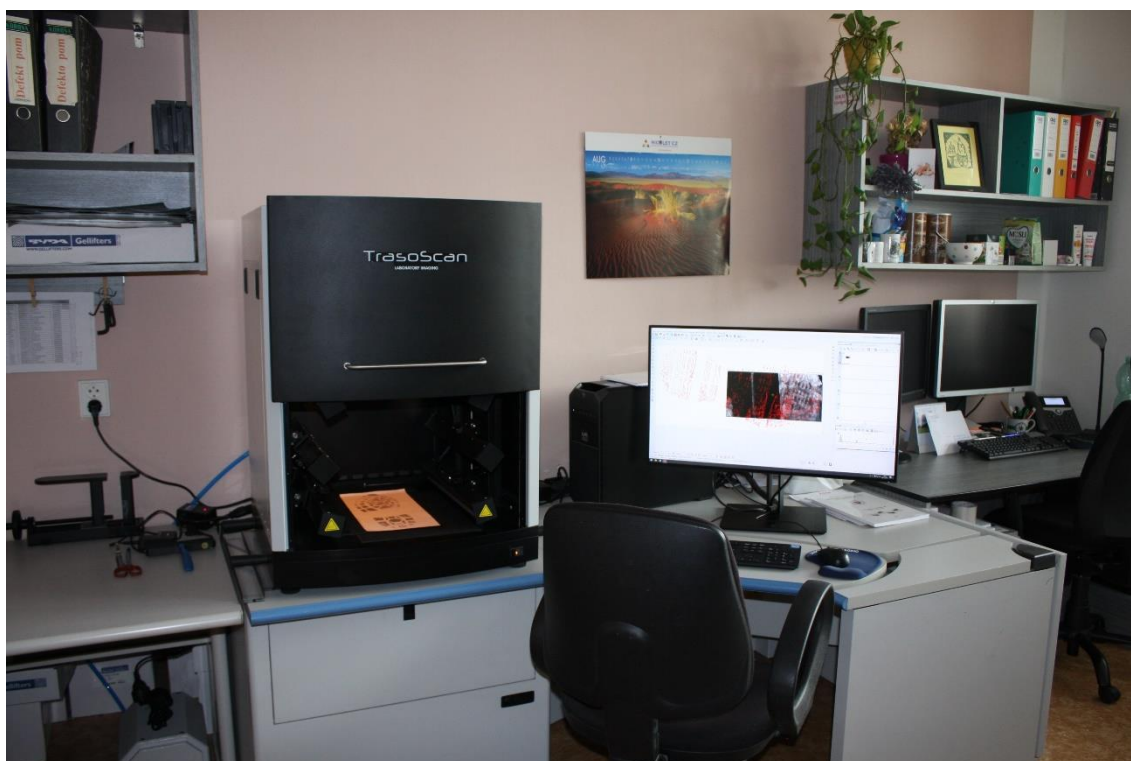
PČR – Policie České republiky

PORIDOS – systém určený ke skládání portrétu osoby

Přílohy

- I. Pracoviště trasologie OKTE Plzeň.
- II. Pracoviště genetiky OKTE Plzeň.
- III. Fotografie výjezdového vozidla kriminalistické techniky OKT Tachov.
- IV. Fotografie vzorů otázek k rozhovorům.
- V. Souhlas ředitele ÚO Policie ČR Tachov.

Pracoviště trasologie OKTE Plzeň.⁹⁸

Pracoviště genetiky OKTE Plzeň.⁹⁹

⁹⁸ Zdroj vlastní foto

⁹⁹ Zdroj vlastní foto

Fotografie výjezdového vozidla kriminalistické techniky.¹⁰⁰

¹⁰⁰ Zdroj vlastní foto

Fotografie vzorů otázek k rozhovorům.

Témata pro znalce OKTE Plzeň:

1. Zlepšení spolupráce mezi technikem a znalcem, kde jsou mezery, co by se dalo zlepšit?
2. Je dostatečné proškolení (prolongační), může být v úvahu kreditní systém školení?
3. Uvítali byste modernější vybavení, nebo současné je dostačující?
4. Jste přetížení, personální situace na vašem oddělení?
5. Jaký máte názor na výjezdy znalců na místo činu závažného charakteru?
6. Je současný systém dobře nastaven? Evidence stop, ucelený systém stop (čtečky apod.), zda technici náležitě a odborně balí stopy, zda dožadující otázky jsou náležitě odborné a věcné?
7. Jak často se školíte a seznamujete s novinkami?
8. V čem byste viděli zlepšení nebo zefektivnění práce na místě činu z pozice technika a policistů z řadových oddělení.

Témata pro policisty ze základních útvarů státní policie a městské policie

1. Stačí vám základní proškolení ze základní policejní přípravy k výjezdům na místo činu a s tím spojené prvotní úkony na místě činu?
2. Uvítali byste více školení na dané téma zajištění místa činu?
3. Jaká je spolupráce s policisty ze státní policie/městské policie na místě činu?
4. Případně v čem byste viděli zlepšení spolupráce?
5. Jste náležitě vybaveny prostředky k prvotnímu zásahu na místě činu? (zdravotní pomůcky, audio, video technika, zbraně, ochranné prostředky)
6. Spolupráce s výjezdovou skupinou – předání případu veliteli výjezdové skupiny, státní policii, vyhovuje vám nastavené systém spolupráce?

Souhlas ředitele ÚO Policie ČR Tachov.

nrap. Milan Višňovský, DiS. OEČ:315510
Vrchní inspektor ÚO SKPV Tachov, oddělení OKT
Policie České republiky Plzeňského kraje
Plánská 2032, 34701 TACHOV

plk. Ing. Bc. Tomáš Müller
Ředitel ÚO Tachov
Policie České republiky Plzeňského kraje
Plánská 2032, 34701 TACHOV

Žádost o poskytnutí informací

Jako policista ÚO Tachov, oddělení kriminalistické techniky pracuji v rámci studia na Vysoké škole evropských a regionálních studií v Příbrami na bakalářské práci s tématem *Specifické aspekty využití vybraných kriminalisticko-technických metod při identifikaci osob a věcí ze strany místně a věcně příslušného policejního orgánu na místě činu*. Z tohoto důvodu žádám o souhlas zveřejnění fotografií ze spisového materiálu vedeného pod ČJ: KRPP-37719/TČ-2015-031071 a to výhradně do mé bakalářské práce. Předmětné fotografie, z níž by bylo poznat místo spáchání, osoby a jiné osobní údaje budou anonymizované. Výše uvedený spis je v současné době ukončen pravomocným rozsudkem. Uvedený případ bude v krátkosti popsán v empirické části práce v případové studii – kazuistice.

S pozdravem

nrap. Milan Višňovský
vrchní inspektor

souhlasím nesouhlasím
plk. Ing. Bc. Tomáš Müller
ředitel ÚO Tachov

